

P. KASSIAN KARG, O. M. CAP.

VE ŠKOLE
SPASITELOVĚ

II. DÍL

Jediný autorisovaný český překlad

Nº 12361

IMPRIMATUR

Olomucii, die 9. Septembris 1927

Josephus Vyvlečka

Praeses a. e. Consistorii

**»Blahoslavení, kteří lačnějí a žízni
po velké, čisté, hluboké lásce ke Spasiteli.«**

**»Nejvzácnějším pokladem na zemi
je hluboký, Bohu posvěcený vnitřní život.«**

ČERPEJTE S RADOSTÍ
ZE ZŘÍDEL SPASITELOVÝCH!

PŘEDMLUVA

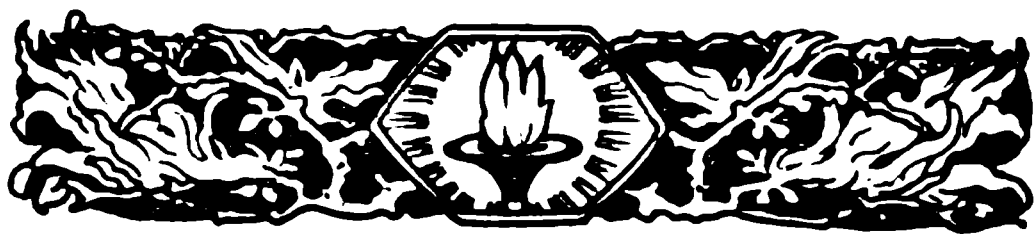
Nedalo se předvídati, že první díl knížky »Ve škole Spasitelově« vzbudí takovou pozornost; mělat tato prostá knížečka vykonávati spíše tichý apoštolát. Poněvadž však mnozí kněží i laikové jevíli o knížku veliký zájem, chtějíce použití právě druhého dílu jako pomůcky v laickém apoštolátě a při vedení duší, bylo nutno vydati druhý díl s největším urychlením.

Jak patrně z obsahu, pojednává prvních osm kapitol o prohloubení vnitřního života pomocí nového prostředku (rozjímání), dvě poslední kapitoly jednají o tom, jak zachovat a posílit »dýchání duše«, známé z prvního dílu, a dáti mu mariánský ráz.

Kéž by přispěl i tento druhý díl k tomu, aby byla opět probuzena radost a chuť k vnitřnímu životu, a tak povznesena úroveň naší doby. Děkuji zvláště oněm kněžím z různých řádů, kteří s blahovůlí pracovali v tomto hnutí a věnovali své síly tomuto apoštolátu.

Na svátek Nanebevstoupení Páně 1925.

SPISOVATEL

PALČIVÁ OTÁZKA

Proč většina katolíků nezná podivuhodné velikosti svého náboženství a neváží si vznešenosti své církve? Proč se zdají adventisté a jiní bludaři v tom ohledu lepšími? Mluví a káže se snad málo o krásách naší víry?

Ne. Tu není nedostatku. Hlubokou příčinou tohoto smutného zjevu je zajisté nedostatek náboženského přemýšlení a života podle náboženství. ~ Kupec, který by nepřemýšlel o svém obchodě, nepřivedl by to daleko, byť by slyšel sebe více povídati o velkolepém rozmachu některých obchodních domů. Musí sám důkladně přemýšlet o svém vlastním obchodě. Musí pozorovati prozíravým okem stav svého obchodu, musí míti »všude oči«, jak se říká.

Je to snad nedůstojno vnitřního života a našeho posledního cíle ~ nebe, používáme-li přirovnání z rušného obchodního světa, když Spasitel sám

mluví o obchodu: »Také podobno jest království nebeské kupci, jenž hledal dobrých perel, a když našel jednu perlu drahocennou, odešel prodal všecko, co měl, a koupil ji«? (Matouš 13, 45.)

Ačkoli vnitřní život nemá ~ přesně vzato ~ nic společného s kupeckou praxí a s účetnictvím, zůstává přece pravdou: BEZ HLUBOKÉHO PROPRACOVÁNÍ NÁBOŽENSKÝCH PRAVD NEPOVZNESEME NAŠEHO LIDU.

Svatý Ignác z Loyoly uvedl přemýšlení o pravdách víry do určitých kolejí, což se výborně osvědčilo. Takové uspořádané přemýšlení nazýváme ROZJÍMÁNÍM.

I když předvádíme v tomto, spíše lidovém, pojednání jednodušší způsob rozjímání, mohou si dobří »řidiči« svého duchovního života klidně ponechat svou vlastní metodu rozjímání (sv. Ignáce nebo jinou). Nezáleží tolik na metodě, jako spíše na tom, abychom pracovali, rozpalovali a kovali.

TOHO POTŘEBUJEME.

Prve, než objasníme vlastní postup rozjímání, zodpovíme si otázku: Proč vlastně rozjímati? Proč nutiti ducha do určitých myšlenkových kolejí? Nestací prostě přemýšleti? Je rozjímání tak nevyhnutelné?

Přijde-li dobré, pečlivé hospodyni asi hodinu po obědě, kdy je již všechno uklizeno, neočekávaně návštěva, nebo vpadne-li do její domácnosti pozdě večer náhle milý host, není tím uvedena to rozpaků. - S úsměvem zajde do spižiny, kde má ve skříni uloženy své zásoby. Tam najde různé zavařeniny. Stojí tu řady láhví a nápisy hlásají, že ve čtvrt hodině možno předložit překvapenému hostu maso, fazole, hrách, různé druhy zeleniny atd. Již několik měsíců stojí zde připraveny tyto láhve a jejich obsah je chráněn před zkázou. Potraviny v nich podrží svou vůni i chuť, takže přehřátý nelší se takřka od čerstvých. ~ »Neprodyšně uzavřeno« ~ vysvětluje s úsměvem domácí paní.

Taková hospodyně se vyznačuje prozíravostí, kterážto přednost jí propůjčuje okamžitou pohotovost, mezitím co jiné nic nepředvídají a o nic se nestarají.

A právě pro tuto pohotovost má rozjímání tak velký význam.

Nepřevařená voda nevydrží; zkazí se, zahnívá, zapáchá. ~ Víra a pravdy víry, kterých duše nepře-vařila, nepropracovala, vypaří se nebo zvětrají; ztrácejí v očích světa chuť, jsou považovány za špatné, nepoživatelné, nevhodné. Když se k nim

přimísí jedovaté bacily světského ducha, změní se ve zcela jiné evangelium, v »evangelium světa«, a pak zahnívají, plesniví a bývají konečně vyhozeny do bedny na smetí.

Je a zůstane pravdou: Kdo cenné poklady víry, dary to Boží, nezpracuje ve své duši pro sebe, je takřka neuvaří a neučiní stravitelnými, nemá v sobě života. Kdo však nežije jen »z ruky do úst«, kdo se neprotlouká jen s duševní stravou, připravenou letmo na rychlém samovaru co nejkratší nedělní mše sv. a 5ti minutových přednášek, kdo věnuje všecku péči přípravě své duchovní stravy, kdo si dokonce pořídí zásoby různých zavařenin, kdo rozumí rozjímání ~ vnitřní rozmluvě s Bohem ~ ten se musí státi zcela jiným křestanem ~ A TAKÉ SE JÍM STANE.

Taková duše má zabezpečenu pomoc pro hodinu pokušení. V její duchovní spižárně stojí láhve se zavařeninou a s nápisy: »Proti pokušením«. Včera, předevčírem byly zavařeny, t. j. v rozjímání učiněno skalopevné předsevzetí: »Toto se nesmí vícekrát opakovat!« A hle, lék je připraven a hřích míjí tuto duši ~ osvědčila se její prozíravost a rozhled. Vzpomínáme slov Spasitelových o světském zisku a duševní škodě, o nesení kříže a jeho učednících. Všecky ty výroky

se teď zřejmě uplatňují, neboť duše má připravenou potravu a posilu.

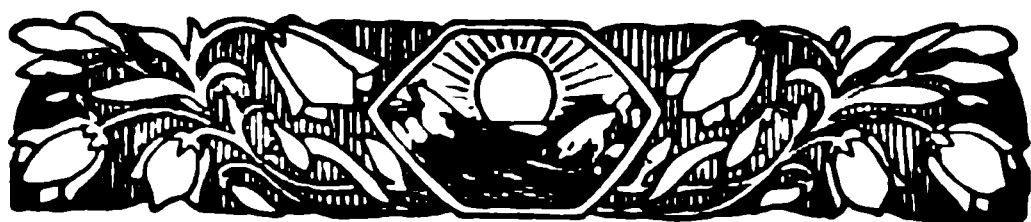
V životě mladých duší přicházejí chvíle, dostavují se příležitosti, ve kterých obstojí jen povahy pevných zásad. Tato pevnost zásad nepřiletí jen tak, jakoby větrem přiváta. Všecko musí býti propracováno právě vnitřní duševní prací při rozjímání.

Proč byli první křesťané v mukách tak obdivuhodně pevní? Protože si ohněm rozjímání připravili duchovní potravu velkých náboženských pravd, které je uschopnily obětovati za Krista v každém okamžiku své jmění i svou krev.

Předběžná práce jest tedy velmi důležitá. Té neb oné pravdy má se využíti prakticky. Kdo nepracoval předem, nepřipravil si zásob, neobstojí. Proč se naši průměrní křesťané, i při častém přijímání sv. svátostí, lepší tak nápadně málo neb docela nic? Protože na ohništi jejich duše se nic nevaří a duše není opatřena proti náhlým ochuravěním a záchvatům. Systém mělké zbožnosti pravidelně SELŽE A SELHATI MUSÍ. ~ Jen rozmluva s Bohem posiluje jako slovo přátelské. Proto pojednával první díl zevrubně a důkladně o řeči vnitřního života.

Rozjímati znamená mluvit. Většina křesťanů

**zná jen pobožnost z modlitebních knížek. To však
není souvislá, plyná řeč, nýbrž slabikování. Proč
nás malé tajemství tak obšťastnilo? Protože nám
po prvé otevřelo cestu k volnému rozmlouvání
s Bohem. ~ Bohu díky!**

VELIKÁ KLENOTNICE

Se svatou bázní vstupujeme do nové klenotnice, právě se nám otevírající, a chceme zde studovat umění rozjímání. Víme dobře, že jedině rozjímáním si přivlastníme náboženské pravdy.

Malba, socha, budova, krajina nevyvolají v nás trvalého dojmu, jestli se na ně podíváme jen zběžně; aby byl dojem hlubší, třeba je pozorovati s úsilím, s bedlivostí, se zájmem, s radostí, a to ve všech podrobnostech, neboť teprve potom si uvědomíme jednotlivé jejich přednosti. Ale stává se, že lidé, pozorující tutéž věc, nemají téhož požitku, téže radosti, téhož prospěchu, nepocitují stejně její přitažlivosti, neboť: někdo se dívá jako umělecký kritik, přísný odborník nebo znechucený, blaseovaný světák, kdežto jiný, jsa milovníkem umění, nemůže se ani odtrhnouti od nádherného uměleckého díla, a kdyby se na ně díval už po dvacáté, vždycky bude povznesen a na-

dšen. Stává se, že prosté horské údolí, které jedni shledávají nudným, jednotvárným, okouzlí svou krásou právě zkušeného cestovatele, který již mnoho viděl.

A tak je tomu i s rozjímáním. ROZJÍMÁNÍ JE SPÍŠE ZÁLEŽITOST SRDCE NEŽ ROZUMU.

Podáme ihned návod k rozjímání. ~ Úvodní modlitba může být: »Ó Bože můj... (I. díl, str. 82). Návod je poněkud složitý, však nedejme se odstrašiti. I zcela prosté duše jej pochopily. Kdo má již svou vlastní metodu (na př. sv. Ignáce), neměň jí! Moje metoda je určena spíše duším-samoukům. Jiné ať se řídí klidně rozjímavými knihami. Nechci nikomu činiti násilí.

I. DÍL: MYŠLENKA NA BOHA A ROZ- MLUVA S NÍM

(Trvá 5~10 minut)

1. ÚVOD: »Chci se modliti, chci rozjímati, chci se vžítí v přítomnost Boží.« »Pane, nauč mne se modliti!«
2. VŮDČÍ MYŠLENKA: »Chci býti lepší, hodnější, zbožnější; chci býti krásnou, čistou duší.« (Touha přiblížiti se Bohu. Velká, silná touha.)

3. HLAVNÍ MYŠLENKA = Úvaha: (Pomalu, pozorně čteme z některé náboženské knihy určitou stat, o níž chceme rozjímati, nebo myslíme na některou náboženskou pravdu.)

Co zaměstnává nyní mého ducha, čtu-li nebo uvažuji-li o této pravdě?

Co je v tom zvláště pro mne?

Co mám uvážiti? ~ Čeho si všimnouti v této pravdě . . . ?

Co z toho plyne pro můj život, pro mé povolání, pro mou povahu, pro můj temperament? Jak jsem o tom smýšlel dříve, jak nyní, co se má státi budoucně?

Co mne zvláště hluboce dojíká? Co mne uchvacuje, unáší?

Kde cítí duše zvláštní pohnutí, tam se zastaví, zanechá ostatních úvah a přikročí hned ke druhému dílu, aby rozžhavovala a kovala.

II. DÍL: PROSBA A MODLITBA

(Trvá 5-10 minut)

1. JISKRA: Co by řekl Pán a Spasitel (o myšlence, jež právě teď poutá mou pozornost)?
[Zcela krátce!]

2. **PLAMEN:** Co mu povím já? (Co mne mocně dojíhá, uchvacuje.) [Krátce, je to jen přechod.]

3. **OHENĚ:** Vzdechy a prosby. Duše se rozplývá (Světlo v řeči, jí vlastní, jež tryská z nitra: v ci- a teplo.) tech lásky, vděčnosti, pokory, lítosti, smíru, důvěry, úcty, touhy, odevzdání, obětování, oddanosti, víry, naděje, zahanbení atd. ~ Prosby: »Pane, učiň mne též takovým . . .« (Hodně dětinně, srdečně prositi.)

(Žár a Předsevzetí a rozhodnutí: Netřeba mno-
sila.) ho předsevzetí, nýbrž pracujme ~ i když se to nevztahuje přímo k látce rozjímání ~ na onom předsevzetí, kterého nejnuteněji potřebujeme. »Chci býti rozhodně . . .[†] at to stojí cokoli! Neustoupím! Pán mi pomůže. Důvěřuji v něho! On je mým přítelem, zná mé potřeby, ví o mých přáních. Rozhodně učiním, co na mně jest. Nemohu ovšem očekávat, že to neb ono dokáží hned, ale chci prositi: »Pane, prosím tě . . .« ~ (Právě takové dětinné modlitbě otvírá Spasitel své Srdce, neboť má nad ním největší moc.)

[†] tichý nebo čistý, trpělivý, přívětivý . . . (podle převládající vášně.)

III. DÍL: TVOŘENÍ A DOBÝVÁNÍ

(Trvá 5-10 minut)

1. **UCHOVÁNÍ:** Uchovati ovoce tohoto rozjímání jako praktické předsevzetí pro dnešek, pro nejbližší hodiny. ~ Pohled dopředu na dnešní den. ~ Co mne očekává v nejbližších hodinách? Chci se připravit, ozbrojit. ~ Svému MALÉMU TAJEMSTVÍ chci dát nový, hluboký obsah.
2. **UPLATNĚNÍ:** Ano, chci (musím) se uplatnit (dnes, v nejbližších hodinách) JAKO MŮJ VELIKÝ VZOR. - (Možno myslit na Ježíše, Marii, na svého nejmilejšího světce nebo světci ~ příklady táhnou ~ nebo též na velké, krásné duše, které známe osobně, které již mnoho vykonaly pro náš duchovní život [skrytí světci naší doby]).
3. **UCHRÁNĚNÍ:** Pečlivá bdělost nad branami našich smyslů, jimiž nám duše 'tak často uniká: nad očima, ušima, jazykem atd. ~ Obnovená, zosťrená bdělost nad myšlenkami, slovy, pohledy, náklonnostmi, přáními, pohnutkami jednání. Brzy poznáme, která je naše převládající vášeň

**a jak ji máme nejúčinněji čeliti pomocí
zvláštního zpytování svědomí.**

**Rozjímání ukončíme krátkou, vroucí modlitbou,
kterou si duše sama vytvořila, která z ní takřka
vytryskla, nebo docela krátkým, častěji opako-
vaným mocným povzdechem:**

**JEŽÍŠI, BUĎ MI LÁSKOU, KTERÉ SE OBĚTUJI:
nebo: JEŽÍŠI, BUĎ MOU ČISTOTOU!**

- › JEŽÍŠI, BUĎ MOU POKOROU!**
- › JEŽÍŠI, BUĎ OLTÁŘEM MÝCH OBĚTÍ!**
- › JEŽÍŠI, BUĎ MI VŠÍM!**

* * *

**Na první pohled mohl by nás tento návod od-
strašiti, poněvadž se zdá příliš obsáhlý a roz-
vláčný. Ve skutečnosti je však způsob rozjímání
podle toho schematu tak jednoduchý a lehký, že
se mu každá prostá duše brzy naučí z paměti.**

Tři hlavní části jsou:

- 1. Myšlenka na Boha a rozmluva s ním.**
- 2. Prosba a modlitba.**
- 3. Tvoření a dobývání.**

**Stačí jen pamatovati si 9 bodů, které po trojím
přečtení jistě utkví v paměti:**

ÚVOD	JISKRA	UCHOVÁNÍ
VŮDČÍ MYŠLENKA	PLAMEN	UPLATNĚNÍ
HLAVNÍ MYŠLENKA	OHEŇ	UCHRÁNĚNÍ

POZNÁMKY: Konejme rozjímání denně ve vhodnou, klidnou dobu; bylo by dobré věnovati mu aspoň půl hodiny, stačí i čtvrt hodiny, není-li možno jinak. Každá část zabere třetinu určené doby. Při půlhodinovém rozjímání postupujeme takto: Po krátké modlitbě (na př. »Ó Bože můj...«) následuje hned úvod ~ půl minuty (jak naznačeno v návodě), potom vůdčí myšlenka ~ půl minuty (podle návodu), potom hlavní myšlenka ~ 8 minut. Z této úvahy má vyplynouti působivá myšlenka, která jako »jiskra« (zápalka) zanítí oheň.

Jiskra je pouze kratičká, trvá asi půl minuty. »Co tomu říká Pán?« ~ Neočekávejme tu dlouhého rozhovoru, nýbrž jenom krátce, stručně a jadrně.

Odpovědi na »jiskru« je »plamen« (1 minutu), který vzroste potom v »oheň« a zapálí všecko palivo. V »OHNI« JE TĚŽIŠTĚ CELÉHO ROZJÍMÁNÍ. V ohni rozžhavujeme a kováme.

Nelekejte se této teorie, neboť brzy vám ukáží metodu rozjímání, nad niž nemůže býti nic jednoduššího. Nenaříkejte na formulkové zbytečnosti. Na drahách také musí býti stavědlo. ~ Není potřebí rozjímati s hodinkami v ruce. Udání doby je jen přibližné. ~ Přejdeme tedy k další kapitole, kam nás Ježíš laskavě zve.

V KLENOTNICI

Objeví-li se v nějakém museu nebo v klenotnici průvodce, aby podal návštěvníkům poučení a vysvětlení, oddechnou si, neboť sami by si nevěděli rady.

Vstupujeme nyní do prvního sálu a čteme nápis, psaný velkými písmeny:

»CO ZÁLEŽÍ SPASITELI NA MNĚ?«

O tom chceme rozjímati.

I. ÚVOD. Chci se modlití, chci mluvit s Bohem, chci se v této tiché hodině zabývatí Bohem a svou duší, chci hluboko, hluboko vniknouti do tajemství Boží Prozřetelnosti. Ježíši, můj dobrý Mistře, nauč mne se modlití!

VŮDCÍ MYŠLENKA: Mou duši proniká velká, vřelá touha po pokroku duchovním. Musím se dostat kupředu! Nedám si více pokoje. Ty víš, co mně nejvíce leží na srdci: chtěl bych býti krásnou, hlubokou duší.

HLAVNÍ MYŠLENKA: Předmět mého dnešního rozjímání jest: Co záleží Spasiteli na mně? Stvořil mne jen proto, abych zde byl? Má vůbec o mne nějaký zájem? Stará se o mne? Stojím mu za to, aby mezi tolika miliony lidí myslel na mne? ~ Právě na mne? Pozoruhodná otázka! Ale musí býti zodpověděna. Je-li pravda, čemu učí katolická církev, co praví Spasitel ~ a je to pravda, mám pro to množství důkazů ~ potom každý z lidí je povolán k věčné blaženosti, ku patření na Boha. Ke kterému cíli směřuje konečně všechna starost mého otce a mé matky? ~ Chtějí mne viděti šťastna. A Bůh ~ Spasitel ~ můj Spasitel? Chce totéž: chce mne viděti šťastna. A protože pozemské štěstí není trvalé, pozemské radosti zase pomínou, poblednou a zanechávají pocit přesytení a ošklivosti, musí mu záležeti na jiném štěstí, převyšujícím všechny pozemské radosti, na štěstí věčném. A jako přítel se snažívá pomoci svému příteli k výhodnému místu, tak, ba ještě více se namáhá Spasitel zjednati mi věčné štěstí; chce mne viděti šťastným za každou cenu ~ a později ~ až spadne opona ~ ~ ~. Chce ~ z lásky ke mně ~ abych se varoval hříchu; chce ~ z lásky ke mně ~ abych přinášel oběti; chce ~ z lásky ke mně ~ býti mým přítelem. Chce mne viděti

šťastným za všech okolností; i kdybych byl zapadl hluboko do osidel hříchů, i kdybych se byl dokonce jako lotr na pravici dopouštěl po léta zločinů ~ kdybych byl hřešil jako Magdalena nebo Markéta Kortonská ~ On přece usiluje, ba horoucně usiluje, vidět mne konečně jednou šťastna. Poznávám to zcela zřetelně z jeho řízení a vedení, poznávám to z mnohých pozorností, které mi neustále prokazuje. Miluje mne hluboce ~ a chce mne viděti šťastna. (To jest již jiskra.)

IL JISKRA: Pane můj, co tomu říkáš? ~ ~ Poslední pohled tvých zhasínajících očí na kříži ~ ke mně obrácený ~ praví mi, že mne miluješ a chceš mne viděti šťastna.

PLAMEN: Co mám na to říci? ~ Oněměl jsem úžasem. Nemohu toho pochopiti. Nevěděl jsem dosud, že ti na mně tolik záleží. Máš mne rád a chceš mne viděti šťastna. A já ti pravím: Mám tě rád a chci, abys byl se mnou spokojen.

OHENĚ: Rozumím již, proč ti na mně záleží. Hleď dáš mou lásku. Ano: chci ti ji dáti a hodně mnoho. Tím jsi mi zase připomněl mé malé tajemství . . . Cítím, jak šlehají jeho plameny. ~ Pálí to v srdci i v rukou. Tvá láska je podmaňující! Zahanbení plní mou duši, že teprve nyní poznávám tvou lásku ke mně! Miluješ mne jako zřítelnici svého

oka ~ a já byl slepý ~ slepý! Jak je mi toho líto, že jsem tě tak pozdě poznal, ty vznešená Kráso! ~ Nyní jsi mne zavázal k vděčnosti na věky. Ano, chci býti vděčný. Prosím, prosím, ukaž mi, řekni mi, jak ti mám být vděčný ~ netoliko slovy, ne, také skutky. Moje důvěra zase velmi vzrostla. Spasiteli, věřím opět, že mne miluješ. Chci ti osvědčovati oddanost, vzájemnou lásku a chci přinášeti oběti. (Připojiti předsevzeti): Spasiteli, ty víš, že nespravedlivé zacházení a jiné křivdy popudily mne vždy k nevlídnosti, ke zlosti. Mám tě rád a chci, abys byl se mnou spokojen. Přiho-dilo se mi to a ono, ty to víš. Chci všechno snášet s tvou milostí. Ty víš, co mi hrozí, ale zůstanu věren, pokud mé síly stačí, a ty mi pomůžeš, já to vím . . .

III. UCHOVÁNÍ: Za hodinu nastane mi opět ona nepříjemná, trapná práce, která mne stojí vždy tolik námahy. Chci býti statečný, nedám nic znát. Spíše budu vesel a dobré mysli, jako by to byla má nejmilejší práce na světě. ~ A za několik hodin přijde zase onen člověk, který mne už tolikrát rozčilil. Nesmím na to ani vzpomenout! Ne tak! Právě budu na to myslet již nyní, abych se vyzbrojil. Má a musí to tak býti. Musí se to podařiti. Nedám na sobě nic znát. A kdyby

i deset takových lidí přišlo! K čemu mám své malé tajemství? To mi musí pomoci. ~ Budu je pilně vzbuzovati, nezapomenu na ně, a půjde to.

UPLATNĚNÍ: Chci ti osvědčovati svou odhodlanou lásku. Vzpomínám na svůj velký vzor, na svého druha E. Zkrátka, neobyčejný člověk. Je až úžasně mírný a trpělivý. Vždycky jsem si namlouval, že má docela jinou povahu: ale nyní musím již zanechat staré polovičatosti; s takovou by musel každý zůstat po celý život, jaký jest, nebylo by žádného obrácení, žádného polepšení na světě. A začnu sám se sebou. Musím se osvědčiti jako pravý následovník svých velkých vzorů.

UCHRÁNĚNÍ: Právě před půlhodinou uklouzlo mi slovo, které se nikterak neshoduje s mou snahou. ~ Jiní by se tomu snad zasmáli a nepovažovali by to za nic. Ale oni nevědí, že musím neustále bojovati. Jest jisto, že podobné neovládané náklonnosti nemohou se srovnati s úsilím o pokrok. Vím dobře, že takové ovoce plodí jenom skrytá ctižádost a pýcha. Proto povedu se svou zkaženou přirozeností boj na nůž. A i kdybych dvěstěkrát podlehl, neustoupím.

ZÁVĚR: Pane, ty víš, co mne stojí tento neustálý boj. Avšak každý ten zápas ti praví, že tě miluji.

Nechci klesati na mysli, nýbrž vzpružen a občerstven přikročím znova k dílu.

LÁSKA JEST SILNÁ, PŘEMÁHÁ VŠECKO - I SMRT. JEŽÍŠI, BUĎ MÝM VÍTĚZSTVÍM! NAPLNŇ NÁDOBU MÉHO SRDCE OBĚTNÍ KRVÍ! TYS KORUNOU VÍTĚZŮ! AMEN.

To bylo rozžhavení a kování.

* * *

Jest však ještě jeden jednoduchý způsob rozjímání, možno říci NEJJEDNODUŠŠÍ.

Je to rozmluva s Bohem. Nemyslím tím nazírání. O tom bude řeč v pozdějším kurse. Teď mám na mysli ony duše, jež říkají:

Nemohu rozjímati.

Nemohu se sebrati na duchu.

Rozjímání je mi těžké.

Můj duch je těžkopádný.

Nemám vloh a schopností k vyššímu vzletu.

Návod s tolika body se mi protiví.

Raději zanechám vůbec rozjímání.

Všem těmto ~ byt by to byly třebaš i nejprostší duše ~ pravím:

Nesmíte si mysleti: nemohu rozjímati. Máte: 1. oči k vidění, 2. srdce k milování. A toho potřebujete, neboť rozjímání není konečně věcí rozumu, nýbrž srdce.

A kdybyste měli sebe méně vzdělání ~ což nerozumíte řeči lásky?

Příklad vám vše vysvětlí.

Při tomto způsobu rozvine se celé rozjímání ve formu rozmluvy s Bohem, a to tak, jak hovoří spolu dva milující nebo přátelé, totiž v otázkách a odpovědech. Vezmeme-li za základ větu: Co záleží Spasiteli na mně? vznikne asi tento rozhovor:
DUŠE: Pane, co tomu říkáš? Co soudíš o mně?
JEŽÍŠ: Záleží mi mnoho na tobě.

DUŠE: Tak? To mně ještě nikdy nenapadlo.

JEŽÍŠ: Byl jsi příliš roztržit, zaujat jinými věcmi, na mne myslíš málo.

DUŠE: To je pravda, můj Spasiteli; ale mám tolik práce!

JEŽÍŠ: Byt by byl člověk sebe více zaměstnán, najde přece trochu klidu, aby se mohl zabývatí mnou. Každý myslí rád na to, co ho zajímá. Nebylo snad dosti času na cestě domů, ve voze pouliční dráhy?

DUŠE: Ano, uznávám to a chci zase uvažovati o tvé lásce ke mně i o tvých pozornostech a všímání si jich.

JEŽÍŠ: Nejsi přesvědčen o tom, že tě vroucně miluji a chtěl bych tě vidět šťastným, chtěl bych tě učinit šťastným?

DUŠE: Ó, ano, Pane! Proto jsem tak hluboce zahánben.

»Spasiteli můj! Chtěl by ses mně vůbec věnovati, chtěl by ses mnou zabývati? Jak jsem ubohý! A ty se ucházíš o mou lásku ~ téměř o ni žebráš!! ~ Tak jsem tě dosud neznal, ty vznešená Kráso!!

Láska mi vnuká myšlenku, podat Ti důkaz své lásky, nějakou zástavu. A to též chci. Především ti podávám svou ruku: chci ti zůstatí věren. Ty víš, jak těžko je mi bojovati proti těmto pokušením, ale chci zůstatí věren ~ Z LÁSKY K TOBĚ.

A oběti, jež mi připadají tak těžké, chci přinášeti pro tebe. Ty víš, jak velmi tím trpím. Ale tvůj pohled mi praví, že mi toho nezapomeneš.

Ježíši, zůstaň v mé duši ~ prosím ~ ~ musím nyní odejít. Zde má ruka. Chci ti působiti radost. A nyní, můj Ježíši ~ pravda, budeme spolu zadobře ~ ~?«

Zdaž to nebylo rovněž krásné rozjímání?

* * *

Kdo by se chtěl horšiti nad tím, že připisujeme Ježíši odpovědi na své otázky, toho odkazují na celou mystickou literaturu a na učení církve o vnukání Ducha svatého a o přebývání Ježíšově v duších. Právě prosté duše, které dovedou rozjímati jen tímto způsobem, nepodlehnou přelu-

dům, nepovažují takovou rozmluvu za nějaké zvláštní zjevení a nepěstují nepravé mystiky. Právě prosté duše jsou velmi rozumné a moudré a neoddávají se blouznění.

Kdyby však někdo přece nedůvěřoval tomuto způsobu přímé rozmluvy, tomu doporučuji prostě

MLUVITI K BOHU.

Přirovnáním vysvětlím tuto věc: Matka sedí u šicího stroje a něco látá. Její dítěátko přiběhne, mluví, táže se, směje se plno radosti, hraje si s cípkem zástěry matčiny a je spokojeno, když matka občas na ně s láskou pohlédne nebo se usměje, a projeví tak své zalíbení. Dítě mluví bez ustání samo se sebou, klade si otázky, dává si odpovědi. Matka pouze naslouchá.

Nuže, míním takový dětinný způsob rozjímání. A veškerou obhajobu této metody slyším ve slovech Spasitelových: »Nebudete-li jako maličci . . .«

Netřeba odpovědi. Stačí toto žvatlání, mluvení k Bohu. Všimněme si poslední části podle předešlého způsobu, kde mluví duše sama, bez otázek. Mnohé, jinak pokročilé duše, jimž bylo rozjímání mukou, užijí s vděčnou radostí tohoto nejjednoduššího způsobu a dosáhnou úspěchu.

JEŠTĚ KRÁSY

Podobné rozjímání, jako bylo předešlé, je možno konati častěji, a to pokaždé s novým užitkem, s novým výsledkem, s novým rozhledem. Je nám, jako když v klenotnici nebo v museu při nové návštěvě objeví se nám nové zajímavosti, poněvadž nás na ně upozornil jiný vůdce.

Začnu tedy zase tak jako po prvé a dospěji až k »jiskře«: Z úvahy jako z »třecích ploch« vyskočí do mé duše jiskra, ze které vznikne velký vnitřní žár a mocné pohnutí. Opět je onou jiskrou láska, jež zaněcuje duši. Ale tentokrát tryská ze Srdce Ježíšova nová, žhavá myšlenka. Pamatuj si: »Je velikým tajemstvím lásky, že mne smíš zvelebovati.«

PLAMEN: Ježíši, prosím, co tím myslíš? Já že smím zvelebovati tebe? Já, nicotný tvor, smím zvelebovati tebe, velkého Boha? Ach, jaké to radostné poselství pro mne! Můj život nabývá

zcela jiné ceny, netušeného významu, můj život se stává nesmírně vzácným. Já ~ smím ~ zvelebovati ~ svého ~ Ježíše ~? Ale jak? Krásným ~ čistým ~ andělským životem.

OHENĚ: Jak krásné, Spasiteli, jak krásné! Nemohu toho vůbec pochopiti. Kdykoliv ke mně mluvíš něco o krásné duši, zraňuješ mé srdce, poněvadž moje duše není ještě krásná. Poznávám ale z tvých slov, že smím býti krásným. Máš vřelou touhu viděti mou duši zcela krásnou, zcela čistou, zcela bez poskvrny. Chceš přebývati ve mně. ~ Proniká mne veliká, veliká touha, vyhověti tvému přání. Ó, jak nekonečně krásné to asi bude, až přijdu po smrti k tobě a budu směti zvolati se zářícím obličejem: Pane, snažil jsem se zvelebovati tě všude a v každém okamžiku. Namáhal jsem se na své pozemské pouti, abys mohl býti ve mně zvelebován. ~ Ó, jak hluboce mne to dojíká! Ó, toho svatého úkolu, toho vznešeného povolání, této lásky! Toho štěstí! Té radosti! Té blaženosti! Viděl jsem dnes krásné květiny, krásné louky, krásné stromy, krásné lesy a něžná zvířátka. Všecko tak krásné! To vše může tě sice zvelebovati, ale nemůže tě milovati. Já tě ale smím milovati, smím tě vědomě zvelebovati. Smím ti neustále, každým dechem a každým

úderem svého srdce nabízetí svou lásku. TOHO JSEM DOSUD NEVĚDĚL, NEZNAL JSEM TOHOTO KRÁSNÉHO, VZNEŠENÉHO TAJEMSTVÍ. ~ Je-li květina pošlapána, neví proč. Trpí-li zvíře, neví proč. Avšak když já trpím, vím proč: smím při tom milovati. ~ Ó, jak mi připadá můj úkol na zemi velký! Jak mi připadá mé povolání veliké! Jak rád bych volal ke všem: Spasiteli na vás velmi záleží: ó, prosím, prosím, snažte se jej přece zvelebovati! ~ Pokud mne se týče, chci jej zvelebovati: hned dnes. Ale jak? Mohu jej zvelebovati tím, že budu mysliti, mluviti a přát si jen to, CO MU PŮSOBÍ RADOST. Ano, to chci. Mým zvláštním zpytováním bude: »Mlčeti a v rozčilení nemluviti«. Mohu Spasitele zvelebovati tím, že budu mluviti jen to, co mu činí radost. Mluvím-li však pobouřeně, nemá z toho radosti. Dobře. Zařídím se podle toho. Chci býti andělem. Prosím tě, Pane, pomoz mi! Neustanu tě prositi, neodejdu od tebe, až mi dopřeješ hodně tě dnes zvelebovati. Prosím tě, Spasiteli, uzavři toto předsevzetí do svého svatého Srdce! Prosím tě také, vytrhej z mého srdce vše, co ti nepůsobí radosti, snesu to klidně. Učiň mne takovým, abych tě mohl stále zvelebovati!

III. Dnes se u nás pere, to znamená, že bude

máti zase hodně rozčilená. Vím už předem, že jí bude těžko vyhověti. Chci však právě dnes hodně Pána zvelebovati. Chci ukázati, že jej miluji a že z lásky k němu něco dovedu. ~ Možná, že dnes přijde zase ona paní, které nemohu vystáti, protože tolik mluví. Chci to přijmouti jako obět a přemáhati se, abych byla hodně vlídná, a tím Pána zvelebovala. Při svém malém tajemství budu na to stále mysleti: »Můj Ježíši, miluji tě, prosím tě, dej mi milost, abych tě směla zvelebovati!«
Nebo: »Můj Ježíši, dovol mi tě zvelebovati!«
Nebo: »Můj Ježíši, učin mne krásnou duší!«

Hledám-li velké vzory, nemusím choditi daleko. V mém nejbližším okolí, přes několik domů bydlí taková krásná, krásná duše. Když ji vidím, pocituji úctu, neboť se domnívám, že taková duše se najde sotva jediná mezi 10.000. ~ Jak se modlí! Jak je milá k bližním! Vskutku vznešený vzor! Jistě je malou vyvolenou Páně, ne-li velikou. Chci ji napodobovati ve ctnostech, které na ní vidím, zvláště . . .

Utrhnu pro sebe růžový kvítek pokorného mlčení, bílou květinu skromnosti a beznáročnosti, červenou růži neustálého zvelebování Ježíše z lásky.

Prosím, můj Spasiteli, uděl mi milost vésti život

pokorný, trpělivý, před světem skrytý, andělsky čistý, jímž bych tě mohla a směla ustavičně zvelebovati. Amen.

* * *

Ještě třetí rozjímání mohli bychom vykonati o témž předmětu. Jiskrou mohla by býti myšlenka Srdce Ježíšova: »Záleží mi velmi na tobě a toužím po tom, abys byl již na zemi andělem a vedl andělský život«. ~ Ó, toho vznešeného úkolu! Andělský život! Jakým nadšením to plní srdce! Jakou úctou k tělu i k duši! ~ Plamen a oheň jako prve a potom chvalozpěv na neporušenou nevinnost a předsevzetí: Chci míti velkou, svatou úctu k sobě i k jiným. Chci míti jen čisté myšlenky, patřiti jen na čisté věci, mluvit čistě a uchovati se před zkažeností světa ~ vésti vpravdě andělský život.

* * *

Jako ukázkou rozjímání z Písma sv. zvolíme ze sv. Matouše 24, 36 ~ 42 nebo ze sv. Marka 13, 32 ~ 37 a půjdeme při tom svou zvláštní cestou. Spasitel praví:

»Ale jako bylo za dnů Noemových, tak bude i při příchodu Syna člověka. Jako totiž za oněch dnů před potopou jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, ve kterém Noe vešel do korábu, a ne-

zvěděli, až přišla potopa a zachvátila všechny, tak bude i při příchodu Syna člověka. BUDOU TEHDY DVA NA POLI: JEDEN BUDE VZAT, A JEDEN ZANECHÁN. DVĚ BUDOU MLÍTI VE MLÝNĚ: JEDNA BUDE VZATA, A DRUHÁ ZANECHÁNA. »MĚJTE SE NA POZORU! BDĚTE A MODLETE SE!«

HLAVNÍ MYŠLENKA: Myslím si: To je zvláštní a pozoruhodné! Toho jsem ještě vůbec neslyšel: »Budou dva na poli: jeden bude vzat, a jeden zanechán . . .« Tato slova pronesl božský Spasitel. Jak se to hodí na dnešní dobu! Jak mnoho lidí umírá náhle! . . . Seděl jsem se svým přítelem ve škole v jedné lavici. Mne přitáhl Pán k sobě ~ můj přítel je pravým světákem. Co z něho bude? ~ Tak mohou kráčet dva vedle sebe: kdyby oba zároveň zemřeli, jeden z nich bude vzat, a druhý zanechán, t. j. zavržen. Proto praví Pán: Bděte! Čtu-li tato slova, nemohu dále.

JISKRA: Je mně, jako by mi Spasitel stále říkal: »Bdi sám nad sebou! Dávej pozor na sebe!«

PLAMEN: Ano, Pane můj, máš pravdu. Měl bych býti mnohem ostražitější. Jiní byli také hodní, a přece potom klesli, jiní byli ještě lepší než já, a padli. Chci bdíti a modliti se.

OHENĚ: Rozvažuji-li o tom, pojmá mne téměř strach. Bylo by to k pláči. Ne, můj Spasiteli! Pro-

**ším, prosím, nedopust toho, nedopust! Vytrhni
mně raději srdce z těla! Ale nedopust, abych se
ti zpronevěřil!**

**Chci býti pokorným. Nic mne nechrání tak
jistě jako pokora a pokořování. Chci býti hodně
pokorným a neustále bdíti. Prosím tě, Spasiteli,
bdi také ty nade mnou, nech mne raději nyní
zemřít, předvídáš-li, že bych ti nezůstal věrný.
Prosím, učin mne hluboce pokorným! Nyní po-
znávám též, co je milost vytrvalosti. Jidáš ~ kdysi
jeden z tvých učedníků ~ stal se ďáblem. Spasiteli,
prosím, nedopust, aby má mysl byla zaslepena
pýchou! Udržuj mne v pokoře! Pošli mi raději
kříž a utrpení, abych zachoval pokoru, a uděl mi
vytrvalosti! (Předsevzetí.) Chci se ještě více
upevniti v pokoře; chci milovati pokořování, chci
patřiti na příklad Spasitelův. Pán dal se před Pi-
látem bít a poplívati. Kdyby mne dnes někdo
zbil a poplval, zasloužil bych toho. Nesměl bych
vlastně nic proti tomu namítati, nebylo by to
bezprávi. Spasiteli, velmi mne bolí, že i já bych
tě mohl urazit, že bych ti mohl býti nevěrným.
Bolí mne to nevýslovně ~ ale ty mi nedáváš jiné
jistoty, než své slovo: Buď bdělý! ~ Ano, můj
Spasiteli, chci býti bdělým, chci bdíti a modliti se.
Budu dávati pozor na sebe. Chci býti pokorným,**

chci si pokořováním a pokorou vykoupiti tvou lásku. A pokorou tě mohu také zvelebovati.

UCHOVÁNÍ, UPLATNĚNÍ: Budou-li mne dnes moji druhové zase zlobiti, budu pokorný a hodně trpělivý. Chci všechno snášeti pro svého Spasitele, aby mi udělil milost vytrvalosti až do konce ... Chci z lásky ke svému Ježíši rád snésti to i ono ... prosím tě, uděl mi pravou pokoru a pravou vytrvalost! Nedej, abych se ti stal nevěrným! Nedopust, prosím, abych byl někdy od tebe odloučen! Amen.

PODMÍNKY A OBTÍŽE

Kdo chce míti z návštěvy božské klenotnice trvalý prospěch, musí znáti jisté podmínky a nesmí se obávati možných obtíží.

PODMÍNKY:

1. Oheň se udržuje dřívím. To má býti pro rozjímání nasbíráno duchovní četbou, na př. Písma sv., zvláště Nového zákona, četbou dobrých časopisů a knih. Tak získáváme potravu pro rozjímání. Čím větší zásoba paliva, tím silnější oheň. Každé kázání, každé dobré slovo, které slyšíme, může býti takovým palivem.

2. Dříví musí býti suché; mokré dříví nehoří. Je-li duše plna nedokonalostí, rozptýlena, roztržita, plna dobrovolných chyb, nemůže se v ní zanítiti oheň rozjímání. ~ Duše musí býti umrtvena, podobně jako dřevo musí býti vyschlé.

3. Látka k rozjímání může býti vzata z rozjí-

mací knihy. Nemusí se vzít celé rozjímání, stačí též jeden oddíl nebo docela jedna věta, pakli z ní vykřesáme jiskru. ~ Tutéž látku možno vzít k rozjímání vícekrát, netřeba, spěchat. Dokud dříví hoří, rozumí se samo sebou, že ho využijeme. Neodhazujeme přece hořícího dřeva. ~ K rozjímání možno použití také katechismu, biblické dějepravy, Nového zákona. Kromě toho lze si zvolit libovolný předmět rozjímání, aniž bychom k tomu použili nějaké knihy; můžeme si látku sestavit sami. Lze např. rozjímati »o vnitřním životě« nebo o »lásce Spasitelově k duším«, o »zájmech Ježíšových«, o »lásce, která září z jesliček«, o slovech »Pane, jehož nosím v hloubi srdce, buď vždycky se mnou!«, nebo »chci myslit jen na to, čím způsobím Pánu radost«, »chci mluvit a činit jen to, co působí Spasiteli radost« nebo o »krásné duši«, o »zápalné oběti«. Všechny VELIKÉ MYŠLENKY mohou být zároveň předmětem rozjímání a látkou k rozjímání. Obejdeme-li se bez rozjímací knihy, tím lépe. Kdo ji chce použít, učiň tak! Ani těch bych nehaněl, kteří v době vyprahlosti ~ podle rady sv. Terezie ~ pomalu čtou, tak svého ducha obohacují myšlenkami o božských pravdách a pak se vroucně modlí vděčným srdcem.

4. V postupu rozjímání mohou se snadno vyskytnouti různé změny. Kdo již na počátku rozjímání je roznícen, takřka stržen, nějakou silnou myšlenkou, na př. velikou, obětavou láskou nebo upoután pozornostmi Spasitelovými, nemusí se dlouho zdržovati první částí (úvahou); neboť účelem této první části jest právě zanítiti jiskru. Kdo však má v duši místo jiskry již oheň, může pokročiti dále a vyplniti čas, určený k rozjímání, povzdechy, prosbami a předsevzetími. Třeba dobře využiti této doby milosti, v níž je duše tak roznícena.

Může se státi, že určená půlhodina nestačila, abychom náležitě využili látky k rozjímání, po případě onoho ohně v duši. Potom nechejme oheň klidně plápolati až do příštího dne a snažme se udržeti jej malým tajemstvím; pak rozžhavujme dále, dokud je tu palivo. Tak získáme zásobu pro pozdější doby, zejména pro dobu vyprahlosti, v níž nám přijdou vhod připravené zásoby. Rovněž v době pokušení a zkoušek máme hned po ruce, co jsme si dříve v duši připravili.

Kdykoli tedy hoří oheň v duši, není dobře zdržovati se dlouhými úvahami, neboť se nejedná o vlastní práci rozumovou, nýbrž o záležitost srdce. Přes to však mohou lidé rozumově založení

považovati úvahy, jimiž zaměstnávají jen svůj rozum, za rozjímání, jestli je spojují s prosebnou modlitbou.

5. Při rozjímáních o nejrůznějších předmětech možno přece dojít k těmž resultátu a k týmž předsevzetím ~ na příklad, že se budeme cvičiti v mlčení, že tento skutek vykonáme, onoho se vystříháme, že budeme energicky přemáhati svou hlavní vášeň.

OBTÍŽE:

Někdy nejsme schopni vykonati řádné rozjímání; příčiny mohou býti různé:

1. Tělesná únava a vysílení. Hledme potom využití času střelnými modlitbičkami a povzdechy nebo čtème klidně v nějaké zbožné knize.

2. Duševní únava a ochablost zcela nezaviněná. Vyslovujme pomalu »Ježíš«, »Můj Ježíš«, opakujme malé tajemství neb jinou modlitbičku nebo říkejme: »Můj Ježíši, jsem zde: obětuji ti toto rozjímání, které za mnoho nestoí. Vidím, že nedokáži nic sám ze sebe, nýbrž všechno jen s tvou milostí; Ježíši, budu čekati, až se mi dostane tvé milosti. Pokusím se učiniti, co na mně jest.«

3. Nechce-li oheň v kamnech hořeti, může býti příčinou »mokrý dřevo« (rozptýlení, roztrži-

tost, samoláska, náladovost, hrubá nelaskavost a pod.), nebo mnoho »sazí« v kamnech (dobrovolné chyby, neumrtvenost a pod.) ~ to vše jsou dobrovolné překážky, které můžeme sami odstraniti.

4. Může se též státi, že kamna nemají »dobrého tahu«, ačkoli jsou jinak dobrá. Příčinou bývají změny povětrnosti. ~ Ani my nemůžeme někdy při rozjímání s místa, ačkoli není na nás viny. Potom vyčkejme klidně a pokorně vanutí milosti Boží.

NENADÁLÁ LÁTKA K ROZJÍMÁNÍ

Podněty k rozjímání nemusejí býti čerpány pouze z knih. Mohou též vzniknouti při pozorování nějakého obrazu, což lze vysvětliti na ozdobných linkách této knížky.

1. Pozorujme kříž na 7. stránce! Jest uprostřed lilí, dole ovinut tmím, nahoře vyzařuje paprsky do celého světa.

Co znamená tento mystický kříž? Popatřme do světa! Nemusíme křížů teprve hledati, nalézáme je všude: na všech cestách a stezkách, ve svém životě, při denním zaměstnání, ve svém povolání, v časových pohromách, na ulici, v kanceláři, v dílně, doma. Kříž nás pronásleduje ve dne i v noci ~ a co je pozoruhodno: vždycky na něm visí Spasitel a my mu musíme stále hleděti do očí, abychom pozbyli práva naříkat, stěžovat si a reptat, neboť On na něm visel první. To mně připomíná krásná značka IHS uprostřed onoho

kříže. Čím déle jej pozoruji, tím více mne láká k rozjímání. ~ Dobře, zkusme to hned!

Po krátkém úvodě a vůdčí myšlence dospěli jsme k hlavní myšlence. Nemáme před sebou žádného textu, jenom knížku se zmíněným obrázkem. Nepotřebujeme také mnoho látky.

Kříž v ohnivé záři uprostřed lilí ~ jasné paprsky šlehaří na všechny strany. Nevisí na něm Pán, nýbrž je na něm napsáno jeho znamení, jeho pozvání.

Není mnoho potřebí k zanícení JISKRY: Kříž uprostřed lilí NENÍ KŘÍŽ ZAVINĚNÝ, nýbrž z lásky DOBROVOLNĚ ZVOLENÝ ~ vyrostlý ze srdce čistého jak lilie.

V TOMTO KŘÍŽI Z LÁSKY JE ŽÁR SRDCE VYKUPITELOVA.

PLAMEN: Spasiteli! Chceš, abych vzal na sebe tento kříž? Chceš, abych položil naň své ruce a dal se přibíti místo tebe? Ať vinen či nevinen ~ ať jsem dříve hřešil nebo ne ~ vše jedno ~ ale Z LÁSKY ~ ~ ~ Ano, Spasiteli, to chci. Je to mé přání, má touha: býti duší obětující, vykupující.

OHEN: Býti obětující duší ~ tot dávne mé přání. Nuže, poněvadž mi tak láskyplně nabízíš svůj kříž, chci rozepnouti své paže, nebudu se báti hřebů, trnů, obětí. Láska jest silnější než smrt.

Tebe poznáváme po tvém kříži; já s láskou ob-
jmám a líbám svůj kříž, nechť se podle toho
pozná moje víra. ~ Ano, teď vidím, kdy mohu
rozepnouti své ruce k ukřižování: přijímám-li
odevzdaně nemoci, slabost, vysílení, únavu jed-
noduše proto, že tak musí být, když trpělivě sná-
ším špatnou náladu svých pánů, když nereptám,
když na př. při nákupu nehubuji na drahotu. Jaký
tu rozdíl mezi dětmi světa a dítkami Božími! Po-
stav se na pět minut v nějakém obchodě mezi
kupuující a poznáš okamžitě jejich smýšlení. ~
Spasiteli! Chci přinášeti oběti, neustále přinášeti
oběti. Jest-li mne to omrzí, ozve-li se ve mně hlas
nevole, pohlédnu na tento kříž uprostřed lilí,
trnů a plamenů. ~ Jak často jsem již poklekl ~
s odevzdaností ~ a bylo zase dobře. ~ Pane, ty
to víš!

UCHOVÁNÍ: Čeká mne nepříjemná práce. Jak
mne to vždycky rozruší a podráždí! Je to oprav-
dový kříž. Nedá se však nic změnit ~ musím jej
nésti ~ ne, chci jej nésti. Mé malé tajemství mi
pomůže. Pane, vezmi mé ruce, jež jsem se ti
dosud zdráhal podati. Pohlédnu častěji na tento
obrázek. Můj kříž, moje Golgota, moje Getse-
mana. Pane, ty to víš!

UPLATNĚNÍ: Teprve nedávno poznal jsem zase

jednu vpravdě »krásnou« duši. Kolik křížů ji potkalo v jejím životě! A tyto kříže ji učinily tak hlubokou, krásnou a ušlechtilou. Připadá mi, jako bych na jejím čele viděl také tento kříž. A všechny veliké duše jej mají . . . Nuže, vzorů dost!

UCHRÁNĚNÍ: Dám pozor, aby mi tento obraz kříže nevymizel z mysli.

PANE, BUDIŽ MOU LÁSKOU KE KŘÍŽI A K O-BĚTI!

2. Patřím na ozdobnou linku první kapitoly: hořící pochodeň uprostřed ohnivých plamenů. Co mi praví?

JISKRA: Myslím na slova Spasitelova: »Oheň jsem přinesl na svět a co chci jiného, leč aby se zapálil.«

PLAMEN: Ano, ať hoří ve mně ~ ve mně! Svatý, božský ohni, vzplaň a nikdy nezhasni!

3. Před druhou kapitolou vidím obraz slunce, vycházejícího v zářivé kráse. Tak vzešlo ve mně i ve mnohých jiných tušení vnitřního života. Tak tomu bylo, když malé tajemství, podobné zářícímu slunci, zaplavilo zahradu duše Vedle vidím anemonky. Nevykouzlilo toto zářné slunce ve tvé duši nádherné květy?

JISKRA: Které květy ctností vykouzlilo slunce v mé duši?

PLAMEN: »Od té doby jsem jiným člověkem« ~ říkáš. Co se skrývá v těchto slovech?

4. Ozdobná linka třetí kapitoly poutá mne obrazem Krista. Ano, právě tak přišel k nám v malém tajemství. Právě tak naučili jsme se jej milovati. A naše mnohé dřívější ústní modlitby z modlitebních knih shroutily se malým tajemstvím, až potom ve velkém tajemství ~ ve vnitřní modlitbě ~ stala se naše rozmluva s Bohem uchvacující ~ naše duše se nemohla před svatostánkem modliti, leč jediné slovo: »Ježíši ~ Ježíši!« ... A jako na tomto obrázku, tak i v duši vypučela potom překrásná růžová poupata, vyvolaná k životu polibky Spasitelovými, a na duševním nebi zazářily hvězdy, nikdy netušené.

ISKRA: »Řekni, můj příteli, nevykouzlil jsem já ~ tvůj Spasitel ~ celé nebe blaženosti ve tvé duši?«

PLAMEN: »Ano, Pane, děkuji ti nyní jako sv. Klára, že jsi mne stvořil; neboť jsi učinil na obloze mé duše mnoho podivuhodného. Dosud jsem ti ještě nepoděkoval za to, že jsi mne stvořil ~ že jsem se narodil. Byl jsem mrtev. Tys mne probudil k životu.«

5. Nad čtvrtou kapitolou čtu nápis: »Vytrvej!« Kolem tohoto slova vidím tři kříže jako v kata-

kombách na hrobech mučedníků. ~ Jen nemalomyslněti, když se nám malé tajemství některý den nedaří podle přání, když v návalu práce se zdá, jako by duše byla téměř ubita. Jenom nepřerušiti v nejhlubším nitru své duše přátelství s malým tajemstvím. A když vznikne proti němu odpor, týdny trvající, budme přesvědčeni, že nám je chce ďábel znechutiti, a Ježíš ~ mlčí. Toto mlčení Kristovo jest ona velká zkouška, kterou MUSÍ každý prožiti. Což může věděti ten, kdo to neprožil? Zda může býti považována za nejvzácnější ona věc, o kterou jsme nemuseli bojovati ~ jako kdysi Jakub s andělem po celou noc . . .

6. Při pohledu na obrázek páté kapitoly bude leckomu horko: Lilie, ohrožovaná hadem, prostopášníkem, vlastní zlou žádostivostí a náruživostí. Tisíckrát ses přel s Bohem stále opakovaným: »Proč?« ~ Vidiš uprostřed oko Boží? ~ »Pane, ty to víš, tys to věděl!« Lilie bez boje ~ za sklem ~ nemá velké ceny. Co ví ten, kdo pro svoji čistotu nic nepodstoupil? Vždyt Pán nešetřil ani svých nejlepších, totiž mučednic. Ale lilie zůstala neporušena. ~ Pán to věděl.

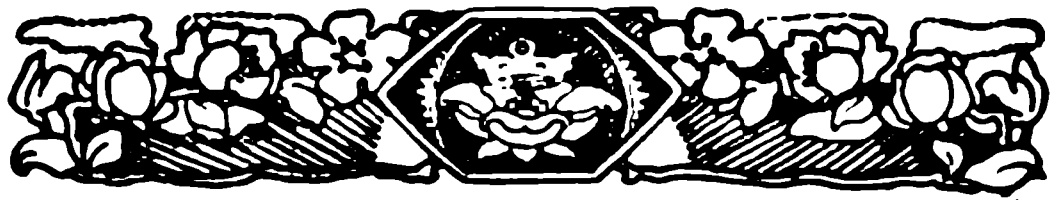
PLAMEN 1.: Nepřístupni všem, kdož se nám chtějí, byť i v nejmenším, přiblížiti. Nenecháme zneuctíti svatostánku v nás. Nikdy! Raději . . .

PLAMEN 2.: »Spasiteli můj, nevydávej mne na pospas mým vášním! Prosím tě, prosím!«

*** * ***

Tak nám poskytnou i věci zdánlivě nepatrné bohaté látky k rozjímání. To je právě zvláštní u duší vpravdě niterných, že nemohou ani zpracovat látky, jež se jim nabízí v takové hojnosti. Ostatní však ani nevědí, jaké bohatství leží kolem nich.

»KDO MÁ, TOMU BUDE PŘIDÁNO.«

NETKNUTÁ DUŠE

Poněvadž čistá duše, která nebyla znesvěcena, předčí jiné duše v chápání toho, co jest Božího, stojí za to, zvoliti si ji samu za předmět rozjímání. Ozdobná linka této kapitoly má symbolický význam. Působný obrázek: krásný, bílý leknín, nad nímž se vznáší koruna v záři paprsků. Mohli bychom to nazvati:

»Tajemství krále.«

JISKRA: Zdá se, jako by Spasitel mluvil k duši:
»Tato květina si zaslouží, aby byla přesazena, tak jak jest, do Boží zahrady, kde sídlí Pán, jenž může o ní říci: »Nekvetla dosud nikomu jinému, jediné mně; nikdo se jí nedotkl zločinnou rukou, nikdy ještě nesklonila své hlavičky uvadlá a bezbarvá pod jedovatým dechem noci. JE DOCELA ČISTÁ, DOCELA MÁ!«

PLAMEN: Ano, Spasiteli, chci, to bude mé heslo:
»Docela čistá, docela tvá!« A jestliže kdysi noční

mráz spálil krásný leknín, pak je tajemství krále takové: »Duše, jež nesmí býti nikdy více zne-
svěcena!« Víím, že jsi s tím spokojen.

OHEŇ: Svět je tak zlý, tak zkažený! Chci bdíti nad sebou více než dosud. Mé srdce nesmí roz-
kvést, leč tobě. Nikdo nesmí utrhnouti této kvě-
tiny zločinnou rukou. Vždy a všude, ve dne v noci,
doma i na ulici, ať sama nebo s jinými ~ ZCELA
ČISTÁ A ZCELA TVÁ! Dnes je více vlků v rouše
beráncím než kdykoli před tím. Denně je viděti
na ulici, ve městě. Pozoruj, jak tito draví vlci
vrhají na mne své žádostivé pohledy. Spasiteli,
chraň svůj leknín! Všude číhají nepřátelé: na ro-
zích ulic, na chodbách domů, na schodech, ve
sklepě. Chtějí utrhnouti bílý leknín, chtějí ulou-
piti královskou korunu a zašlapati ji do bláta ~ a
potom se smáti, že opět svedli jednu duši. Mámi
jako sirény, lákají, lichotí, mluví sladce, avšak je-
jich myšlenky jsou černé jako noc. Tu pomůže
jedině královské tajemství: »Pane, jehož nosím
v hloubi srdce, buď se mnou!«

Na mladé duše udeří někdy velmi bouřlivá,
velmi vášnivá pokušení. Víme sice, že útočí na
věci pro nás nedotknutelné, a bez nutnosti nebo
rozumného důvodu nezavdáme k nim příčiny.
Ale ty myšlenky! Jaká muka!

Mladistvé, bojující duše, které mají pevnou vůli zůstat čistými, mohly by snadno zmalomyslněti. Co činiti? – Jako se vinou kolem leknínu krásné, bílé květy ve světelné záři, tak ať je mé nitro ozdobeno květinami nadpřirozené krásy. Ať jsou mé myšlenky jako květinový věnec.

CHCI MYSLETI JEN NA TO, CO PŮSOBÍ SPASITELI RADOST. To je pravý VNITŘNÍ ŽIVOT!

Tot požehnání vnitřního života!

Tot dýchání niterných duší...

UCHOVÁNÍ: Dobře, chci to hned dnes zkusiti. Mé malé tajemství mi pomůže. Jak by to muselo býti krásné, kdybych už nesměla, ba ani nemohla myslet na nic jiného než na své tajemství! Myslím, že by to bylo již nebe. Což nezapudila tato vytrvalá myšlenka na Pána často vítězně všechna pokušení? Hned, téměř v okamžiku zavládl v duši klid a mír. Jak zcela jinak bylo tomu dříve! Nyní nemohu vůbec myslet na nic jiného, leč na to, co působí Spasiteli radost. Má duše bude a zůstane jasným, andělsky čistým zrcadlem. Vím určitě, že toto královské tajemství podivuhodně pomáhá. Jiné myšlenky nemohou ani na mysl přijíti.

UPLATNĚNÍ: Borkowski vypravuje ve svém díle »Reifendes Leben« o onom tajemném pocitu

posvátné bázně a úcty, jež jímá člověka, když vstupuje ponejprv na půdu, které se ještě nedotkla lidská noha, nebo když vniká do pralesa, do něhož ještě nikdo nebyl vstoupil. Zdá se mu, že ruší posvátné tajemství a zapuzuje Ducha božího, který se až dosud vznášel nad tímto panenským kouskem země. Jemný člověk vzpomíná tu oné svaté úcty, jež dřímá v jeho podvědomí: úcty k panenství, čistotě a neporušenosti, úcty a svaté bázně, kterou pocituje v blízkosti těla, zasnoubeného čistotě, v přítomnosti duše, která chová jen čisté myšlenky a žádosti, protože nikdy nemyslela na nic jiného, leč čím by působila Pánu radost.

Jak podivuhodné je toto tajemství! Kdo je nosí v sobě ~ ve dne v noci ~ ten zachová svůj liliový štít naprosto neposkvrněný, boží pečeť zůstane nezlomena. Ano, chci ve dne v noci uchovávat v sobě toto tajemství.

UCHRÁNĚNÍ: Vzpomínám jistě roztomilé příhody: Malá Mařenka navštívila o vánocích svou tetu, která jí dala při odchodu zapečetěný balíček se slovy: »Mé dítě, dej pozor, ať to cestou nerozbiješ ~ jsou tam jemné, křehké věci!« ~ Jak opatrně nesla Mařenka toto drahocenné břímě! Na celé zpáteční cestě myslí jen, jaké překvapení

způsobí matce i sourozencům, až vybalí tento vzácný dar. Její ruka se neunaví tíží, její srdce neumdlí spěšnou chůzí: nese sladké břímě ~ milé tajemství.

Tam jde po ulici houf dělníků, kteří zabrali celý chodník. Mařenka rychle přeběhne na protější stranu. Některý z dělníků by mohl nechtě nebo i úmyslně poškodit její balíček ~ a potom? Ani nemůže domyslit, jaký by to byl zármutek. Raději si zajde kus cesty, nežli by vydala v nebezpečí svůj vzácný dárek.

Hle, tam je zase hlouček uličníků a uličnic! Tu teprve musí s cesty. I dává se boční uličkou. Mohly by ji tyto děti zastavit, vyptávat se jí, chtěly by třebaš prohlédnouti její balíček nebo ji ho dokonce vzít. A potom ~ bylo by to k pláči.

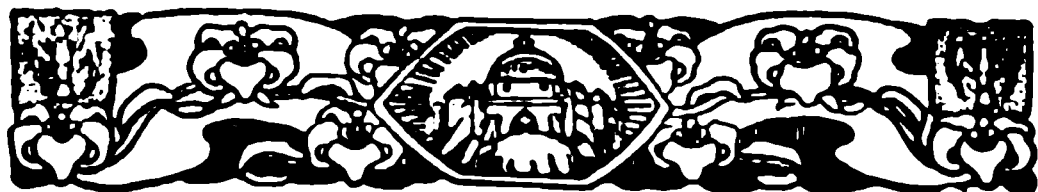
Pak musí vsednouti do tramwaye. Avšak běda! Vůz je přeplněn a ona ví, že lidé nemívají mnoho ohledu na malé dítě: tlačí se, strkají jím a vůbec se nechovají jemně. Co počít? Nezbývá jí nic jiného, chce-li se dostat domů. Vstoupí tedy. Pomodlí se modlitbičku k andělu strážci. Ó, ten milý anděl strážce! Ví dobře, jak o ni pečuje. Sama dá též dobrý pozor. Chrání oběma ručkama svůj vzácný poklad. ~ Jde to těžko, ale přece to jde.

Konečně je u cíle. Ó, toho štěstí! Matka! A sestřičky! Všecky se dívají zářícíma očima, ale největší radost má Mařenka. Přes všechna nebezpečí přinesla vítězně domů svůj dárek. ~

Proč jsem vypravoval tento příběh? Poněvadž každý z nás obdržel s nebe vzácný a drahocenný dar, kterého třeba střežiti před drzími pohledy a doteky, totiž sv. čistotu . . .

Přečtu si nyní znova příběh o Mařence, a tím si ještě více ujasním cenu nebeského daru z rajské zahrady, jenž má ve znaku bělostnou lilii – a připomenu si nebezpečí, která hrozí i mé »lilii«.

Spasiteli, buď mou čistotou!

SLUŽBA SV. GRÁLU

I křesťanská pověst se může účinně uplatnit v našem rozjímání. Pozorujme pověst o sv. Grálu a všimněme si ozdobné linky této kapitoly. Uprostřed zříme hrad sv. Grálu, vpravo i vlevo znak rytířů svatográlských: holubici.

Prve, než vyberu látku k rozjímání, předvedu pro vysvětlení pověst o sv. Grálu, jednu z nejkrásnějších pověstí, rázu výslovně eucharistického. Je známa z Lohengrina a Parsifalu.*

»Kdes v dálné zemi,¹ nepřístupný lidem,
hrad Montsalvat se k nebi temení
a vprostřed, svatým obklíčený klidem,
je chrám, jenž nemá rovna na zemi.

Tam nádoba se chová božské síly,²
již s nebe kdysi snesli andělé,

* Česky upravil Fr. Střížovský.

a kdož by z lidí věrou čisti³ byli,
ty vyvolila k slavné službě své.

Tot svatý Grál je! – Aby po vše léta
vždy novou sílu nadpozemskou bral,⁴
v zem s nebe bílá holubice slétá
a Hostii z úst klade v svatý Grál.

Kdo vyvolen byl k svaté službě Grálu,
v dar zázračná mu dána bývá moc:⁵
zlo marně doráží naň jako v skálu
a prchá před ním také smrti noc.

Kdo Grálem poslán hledat Boží slávu,
sňat potupené ctnosti okovy –
vždy zvítězí a platnost zjedná právu,
však nepoznán co rytíř Grálový.⁶

Zrak vyvolenců jenom Grál smí zříti
a zahalen vždy bývá ostatním.⁷

Ni rytíř nesmí sebe prozraditi,
byv poznán – prchat musí k druhům svým.⁸

Nuž, slyšte, zlou kdož otázku jste dali:⁹
Jsem Grálu rytíř, sluji Lohengrin,¹⁰
a v řadě poslední je mezi Grálu králi
můj otec Parsifal – jsemť jeho syn.

POZNÁMKA: K lepšímu pochopení předešlé pověsti uvádím tyto vysvětlivky:

1 Podle pověsti byl ve Španělsku na hoře Montsalvat pevný hrad, kamž byla donesena rukama andělů v drahoceenné nádobě, zvané sv. Grál, krev Spasitelova, prolitá při jeho umučení. Poněvadž nikdo z lidí nebyl hoden opatrovat tento zázračný Grál, držely jej neviditelné ruce andělů tak dlouho ve vzduchu, až Titurel, všemi ctnostmi proslavený syn jednoho z prvních králů francouzských, byl povolán za strážce svatográlského. ~ Titurel vybudoval uprostřed hustého lesa sv. Grálu hrad, jehož půdorys našel jednoho rána vyrytý na skále onyxové. Svatý Grál pečoval sám o stavební materiál a proměnil okolní krajinu v ráj, naplnil své strážce ~ rytíře ~ blažeností a udělil jim vše, čeho potřebovali. (Prvním strážcem sv. Grálu byl podle pověsti Josef z Arimathie.) Každého roku o Velkém pátku slétla s nebe bílá holubice a položila na sv. Grál Hostii, která obnovila jeho silu; kdo pohlédl na tuto Hostii, těšil se nevádnoucimu mládí. Služba sv. Grálu byla největší ctí a blažeností, která může býti smrtelníku vůbec dopřána, a byla údělem jen několika vyvolených, kteří vynikali čistotou, pokorou, věrností a statečností.

2 Katolicko-eucharistický výklad této pověsti vidí ve sv. Grálu symbol nejsvětější Svátosti Oltářní.

3 Vzpomeňme na liliový štít z předešlého rozjímání.

4 Neustávající živý proud milosti Ducha svatého.

5 Nejsvětější Eucharistie: »Kdo ji mé tělo a pije mou krev, přebývá ve mně a já v něm. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky.«

6 Lohengrin dostal rozkaz od sv. Grálu (zazářil-li sv. Grál při slavnostech svatográlských zvláštním leskem, znamenalo to vždy nějaký rozkaz pro jeho rytíře) odebrati se neprodleně do Brabantska a tam bojovati za čistotu Elišky z Brabantu ~ ale nesmělo býti známo, že je poslem sv. Grálu ~ jinak se měl okamžitě odtamtud vrátit. ~ Milost, zvláště milost svaté víry, jenom tehdy účinně působí, je-li uznána pokorně za dar Boží a přijata se všemi svými tajemstvími.

7 Pouze přirozeně myslícím a přirozeně soudícím, t. j. nevěřícím. Možno také myslet na poznání prarodičů, když požili zapovězeného ovoce.

8 Dá se krásně obrátiti na víru. Jakmile chceme víru zkoušeti nevěreckou vědou, mizí.

9 Touto poslední slohou obrací se Lohengrin k Elišce z Brabantu, jež přes výslovný zákaz a slib přece se ho táže na jeho jméno a původ. *

10 Tím naznačena doba rozloučení ~ návrat ke sv. Grálu na horu Montsalvat. *

Této svatográlské ideje možno využití v rozjímání rozmanitým způsobem.

IIKRA 1.: »Chceš býti rytířem ~ žákyní ~ sv. Grálu?« táže se Spasitel.

PLAMEN: Mým povoláním je tebe zvelebovati. Toto mé povolání zazářilo mně zase v novém světle jako služba sv. Grálu. Jak krásné jest, putovati světem jako posel sv. Grálu ~ čistý, neznámý, v nejvyšších službách sv. Eucharistie!

OHEŇ: Pane, dopřej mi býti takovým poslem sv. Grálu, dopřej mi kráčet po jeho čistých cestách. Chci vystavěti ve svém srdci hrad sv. Grálu, sloužiti v něm tobě dnem i nocí a obětovati se zcela tvým zájmům. Olejem věčné lampy v této svatyni budiž krev mého srdce.

UCHOVÁNÍ: Pane, učin mne poslem svého sv. Grálu! Tak ať to zní ozvěnou v mém srdci, ať jsou v něm zapáleny všechny svíce obětní, nyní, v těchto těžkých, bezútěšných dobách. Utrpení cizí i mé vlastní hrozí mi odejmouti všechny radosti, vnitřní temnoty a bolesti přibývá; neschází ani duševních bojů a útrap. Chci čekat, až opět zazáří sv. Grál.

UPLATNĚNÍ: Chci se osvědčiti jako posel sv. Grálu, zvláště láskou k bližním, protože je jí v našich dobách tak málo. ~ Chci býti světélkem, slunečním paprskem svému okolí. Chci rozdávat, co jen mohu, aspoň vlídné slovo.

UCHRÁNĚNÍ: Nesmím se zpronevěřiti své myšlence svatográlské. Musí mne provázeti všude. V obchodě bude strážcem mého mlčení, ve službě strážcem neomrzelé poslušnosti, v kostele strážcem mé eucharistické lásky, na ulici strážcem mého skrytého poslání svatográlského, v každém dechu a úderu srdce strážcem mého svatográl-

ského tajemství. ~ Chci mysliti, mluvit, činiti jen to, co působí Spasiteli radost. ~ Ó SVATÝ OHNĚ, VZPLAŇ, HOŘ A NIKDY NEZHASNI!

ISKRA 2.: »Tvé srdce je podobno čisté nádobě, naplněné obětní krví.«

PLAMEN: Ano, tak zní poselství sv. Grálu ~ a touto nádobou, Pane, má býti mé srdce ~ tak si to přeješ. Kdo neběže na sebe tvého kříže... není tě hoden. Rytíři sv. Grálu musejí býti hodni tebe a oběti tvé eucharistické lásky.

OHENĚ: Velepíseň obětující lásky - - -

UCHOVÁNÍ atd.: Chci předstoupiti před svého Krále s čistým srdcem, které se podobá nádobě, naplněné obětní krví. Spasiteli, ne rukama andělskýma, nýbrž svýma rukama vykupitelskýma sesbíral jsi všechny krvavé krůpěje mých obětí. Nikdy nezapomeneš, co jsem pro tebe obětoval... Proto ti náleží všechna má hluboká láska - teplá krev mého srdce - každý jeho úder až do posledního dechu.

Tisícerymi jazyky chtěl bych volati do celého světa jako posel sv. Grálu: »MOJI PŘÁTELÉ! SPASITEL VÁM NIKDY NEZAPOMENE, KOLIK OBĚTÍ, ODRÍKÁNÍ A STRÁDÁNÍ PŘINÁŠÍTE PRO NĚHO V TĚCHTO TĚŽKÝCH DOBÁCH... MUSÍ TAK BÝTI ~ AVŠAK VĚŘTE ~ ON VÁS MILUJE.«

TAJEMSTVÍ MARIINO

na 1. a 2. stupni.

»Ó, jak miluji Matku Boží!«

»Kdybych byla kněžem, jak nadšeně bych o ní mluvila! ~ Představuji nám Marii často jako nedostižný vzor, měli by nám ale spíše ukázati, jak bychom ji mohli napodobiti.«

(Sv. Terezie od Ježíška.)

Malým tajemstvím a jeho pilným cvičením je vlastně již položen základ tajemství Mariina. Kdo protkává celé své denní dílo ~ a to činí od počátku tisíce kursistů, mezi nimi i mužové ~ třebas překrásnou myšlenkou: »Pane, daruji ti všecku hlubokou lásku svého srdce« ~ TEN CVIČÍ NEVĚDOMKY TÉŽ TAJEMSTVÍ MARIINO. Neboť toto dýchání duše bylo základním tónem vnitřního života požehnané Panny. Proměna malého ta-

jemství ve velké (proměna, po které tolik toužíme a pro niž jsme ochotni přinést mnoho obětí,) patří vyššímu stupni: »Můj milý jest můj a já jsem jeho.« Avšak již z malého tajemství »Pane, miluji tě« nebo »chtěl bych tě milovat« (kterémuž mnozí dávají přednost,) vyrůstá tajemství vnitřního života Mariina jako z kořenů. Cvičím-li tedy své malé tajemství, cvičím zároveň to, co v Marii zanítlo nejvyšší plamen lásky, jenže v ní mnohem intensivněji a ve vyšším stupni, poněvadž ona byla plna milostí; právě toto cvičení činí z nás milé dítky mariánské.

Bylo by tedy zbytečné obávati se, že zanedbáváme Marii, mluvíme-li ve svém srdci s Pánem. Nikoli. Základní myšlenka dýchání duše je v nás i v Marii stejná, jen stupeň je rozdílný; vždyť Maria byla člověk jako my.

Výborná zákyně ze školy malého tajemství přišla jednou v máji do mariánské poutní svatyně a ještě cestou pilně cvičila toto dýchání duše. Nežli vstoupila do posvátné kaple, skoro se ulekla, že jako sodálka myslela vlastně velmi málo na Marii. Byla zákyní našeho kursu a Ježíš byl středem jejích myšlenek. Již po několik měsíců obračela se stále na Spasitele, nikoli na Marii. Co tomu řekne přecsvatá Panna? Zanedbávala své sodálské

povinnosti? Odcizila se Matce Boží, protože volala často a často: »Ježíši, já tě miluji!«?

Vešla do svatyně a sotva se odvážila pozvednouti oči k milostnému obrazu. Ale přece tak učinila z vnitřního popudu, a tu se jí dostalo veliké radosti. V mateřském oku Mariině nečetla svého odsouzení, naopak, uznání, pobídku, povzbuzení. Jako by jí šupiny spadly s očí.

»Myslíš«, tak četla v pohledu Matky Boží, »že žárlím, miluješ-li vroucně mého Syna? Myslíš, že ti zazlívám, když cvičíš to, co jsem cvičila i já? Což je neuctivé pomýšlení, že jsem se i já často v srdci modlila: »Ježíši, miluji tě«? Což to nebylo plesání v Bohu, mém Spasiteli, že s jásavou myšlenkou: »Pane, miluji tě« směla jsem jej nositi na svých rukou, chrániti ho před Herodem, nésti do Egypta, živiti ho a ošetřovati? Proč myslíš, že nejsi už se mnou spřízněna, když se modlíš své tajemství?«

Tu zpozorovala ona sodálka, že v ní vzrostla s láskou ke Spasiteli i láska k Marii, neboť se mohla modliti s vroucností, dosud nebývalou, z hloubi svého blaženého srdce ~ aniž by na to myslela ~: »Maria, mám tě ráda!«

Nebylo by to radostné překvapení, kdyby ji potkala svatá Panna a otázala se jí: »Nač právě

myslíš?« A ona by odpověděla: »Na Ježíše.«
Maria: »Já také« ...?

Proto vidím v prohloubení malého tajemství, v této řeči lásky, první stupeň tajemství Mariina. Nepřipouštějme si starostí, že málo uctíváme Marii, cvičíme-li se slovy svého tajemství v dýchání duše. Maria se necítí odstrčenou. Nikdo nemiluje Ježíše, nemiluje-li též jeho Matky. Nikdo neroste v lásce ke Spasiteli, aniž by zároveň nerostl v lásce k přesvaté Panně. Kdo opravdu pěstuje malé nebo dokonce velké tajemství a přiblíží se k Marii, toho uzná Matka Boží za svého bratra, za svou sestru. Nuže, začněme znova, zejména před májem a v máji samém, vzbuzovati se zvláštní horlivostí a velkým vnitřním žářem své tajemství, abychom si takto zasloužili býti uznáni za bratry a sestry P. Marie nebo aspoň za její dítky. Nic nám nepřekáží své tajemství již na prvním stupni rozšíření a změnění třebas následovně:

JEŽÍŠI, MILUJI TĚ S MARIÍ, nebo »PŘES« MARIÍ,
nebo: PANE, MILUJI TĚ V MARIÍ, SVÉ MATCE,
nebo: MARIA, UKAŽ MI SVÉ DĚTÁTKO, ABYCH
SI JE ZAMILOVAL,

nebo: »SPASITELI, AŤ TI MARIA ODEVZDÁ VŠE-
CKU HLUBOKOU LÁSKU MÉHO SRDCE.«

* * *

Na druhém stupni tajemství Mariína je nej-
světější Panna považována vždy víc a více ZA
FORMU[†], do níž má býti vlit všecek náš vnitřní
život. Zvykáme si pozvolna hledati Ježíše skoro
vždy v náručí jeho Matky. Tutéž myšlenku vy-
slovuje sv. Terezie od Ježíška slovy: »Maria je
mnohem více matkou než královnou.« Tedy zů-
stane v plné platnosti překrásné slovo:

»TYS MOU MATKOU A JÁ TVÝM DÍTKEM.«

Láska k Marii a Ježíši jsou jako dvě postranní
stěřiny žebříku, jež jsou navzájem pevně spojeny
příčlemi. Kdo stojí na příčlích tohoto žebříku, je
oběma stěřinám ~ levé (Maria) i pravé (Ježíš) ~
stejně blízko. Kdo správně miluje, miluje Marii
touž měrou jako Ježíše. Neobyčejná láska k Ježíši
chová v sobě neobyčejnou úctu k Marii a naopak.
Jakákoli žárlivost je úplně vyloučena. Místo otáz-
ky: »Jak by to činil Ježíš?« můžeme se tázati:
»Jak by to činila Maria?« Zkrátka a dobře: cho-
díme-li do školy Mariiny, chodíme zároveň i do
školy Ježíšovy.

Jeden jediný rozdíl jest mi znám, který ve mno-

[†] Spisovatel rozvádí obraz bl. Ludvíka Grignona, vzatý
ze slevaťského průmyslu: jako roztavený, beztvárný kov
se leje do kadlubu a nabývá určitého tvaru, tak duchovní
život člověka má nabýti tvaru duše P. Marie.

hých duších vzbuzuje zvláště úctu mariánskou: Přesvatá Panna stojí nám lidsky blíže, není od nás oddělena propastí Božství. Vstupme tedy odhodlaně, řekl bych směle, do školy této dobré Matky, která právě svým materstvím stojí všem ~ i mužům ~ mnohem blíže než slávou a leskem Královny a Panny.

* * *

Na druhém stupni si zvolíme P. Marii ZA FORMU, do níž se snažíme vlévati všechn svůj vnitřní život.

Mladá duše klečí samotna před oltářem Matky Boží. Zdá se jí, jako by Maria stála po jejím boku. ~ Jak se na ní jeví vliv školy Mariiiny?

VE CHRÁMĚ: Celou její bytost oživuje nový, hlubší duch. Ruce, prve nedbale složené, jsou teď krásně sepiaty (Marii, která dlí neviditelně po jejím boku); pohled, dříve snivý a roztržitý, nabývá hloubky a lesku a prozrazuje sebranost ducha (to vypožorovala na Marii); celé držení těla, dříve světské, povrchní a poněkud volné, je nyní přísnější, zbožnější, prozrazuje sebevládu a dýchá nebeskou radostí. Maria musila na tomto svém dítku, které tu před ní klečí, mnoho napravovati. Dobrá Matka neustane, až z této mladé duše, poddávající se jejímu svatému vlivu, stane

**se znenáhla ~ pomalu, ale jistě ~ malá Maria . . .
Již nyní ~ pohled, – jaká změna! Ruce zbožně,
mariánsky sepiaté, pohled, prozrazující ducha
Mariina, celé chování jeví vliv školy Mariiny.**

**VENKU NA ULICI: Tento mariánský ráz se ne-
může a nesmí naprosto nikdy zapřít. ~ Jaká to
ušlechtilost, zdrželivost, prostota a skromnost
v chůzi, vystupování a v celém chování! Jak jemné
ovládání očí, okének to duše, jimiž často tolik roztr-
žitosti vniká do srdce. Tento duch se jeví i v celém
způsobu oblékání a módy. Bylo by také přímo
směšné představit si kursistku ze školy Mariiny
v hluboce vystřižených šatech, krátkých sukních,
v průsvitných (tělových) punčochách s uměle
nakadeřenými vlasy a s moderním účesem, o jiných věcech ani nemluvě. Po tom můžeme snad-
no poznati, jak daleko od ducha Mariina je dívčí
a dámský svět, dokonce i návštěvnice májových
pobožností.**

**I na mužích lze poznati, v jaké míře si osvojili
ducha Mariina. Mužové neotročí tolik módě, spíše
podléhají bázni lidské, která jim brání projevit
veřejně svou zbožnost. Viděl jsem dosud jen velmi
málo mužů modlit se kleče, s rukama sepiatýma.
Není to základní požadavek školy Mariiny, pro-
jevovati svého mariánského ducha?**

DOMA: Je jistý druh pobožnůstkářských osob, které vnitřní, velkolepou krásu našeho náboženství snižují v očích svých i v očích jiných. Myslím, že neupřilíšňuji, když pravím: Bez přesné mariánské orientace upadnou mnohé dívky a ženy do této nemoci. Skutečně bývají pojmy a projevy takových pobožnůstkářských osob poněkud chorobné: jejich vnitřní život s vnějším naprosto nesouhlasí. A poněvadž ostatní lidé chtějí pravého náboženského ducha poznávati i po zevnějších známkách, docházívají, bohužel, k závěrům málo lichotivým: »Velká většina žen t. zv. nábožných přes to, že chodí často, ba denně k sv. přijímání, neumí držeti svého jazyka na uzdě, čímž působí mnoho nepříjemností, ano i nepřátelství; i v kostele posuzují své bližní, jsou zlostné; lakotné, mstivé a vůbec působí mnoho zlého.« Tak a podobně slýcháme mluvíti. A je pravda – souhlasím s jinými osvědčenými znalci duší – najdeme mezi nimi jen málo jemných povah, jejichž CELÁ BYTOST BY DÝCHALA LÁSKOU, jejichž chování a milé způsoby by připomínaly Marii, jen málo je jich bez přetvářky, bez žárlivosti, málo je těch, které by v knězi a zpovědníku viděly jen ideály jeho stavu. Nemohu skončiti tohoto oddílu, aniž bych poukázal na velkolepé pojednání, jež

napsal P. Grou v »Příručce pro vnitřní duše« se zřetelem k vnitřnímu životu Mariinu, kterážto kniha dává tušiti, co se míní onou »FORMOU« na druhém stupni tajemství Mariina.

»Nitro Mariino bylo nejvěrnějším obrazem nitra Ježíše Krista. Jako se Ježíš po celý život neustále obětoval svému nebeskému Otci, tak obětovala též Maria ve svém srdci neustále věčnému Otci Ježíše a sebe s ním. Svůj rozum podřizovala nepřetržitě světlu víry, a kde nechápala úradků Prozřetelnosti, podrobovala se prostě a slepě. NEDOVOLILA SI NIKDY JEDINÉHO ÚSUDKU O ÚMYSLECH BOŽÍCH A JEHO ŘÍZENÍ, ačkoliv vše bylo plno tajemství a zdánlivých rozporů. ~ Nikdy nepokročíme ve vnitřním životě, nepodrobíme-li takto svého úsudku. Jen jedno musíme činiti: dáti se vésti věrou (že nás Bůh miluje), a poslušností (ke knězi, jehož ústy k nám mluví Bůh).

Jako se Ježíš pokořil a zničil, obtíživ se zločiny celého světa, tak i Maria jako matka tohoto »zločince« trpěla s Ježíšem MLČKY (11), v duchu s ním na kříži visela a umírala.

Co máme říci o Mariině životě modlitby? ~ Ježíš byl skutečně JEDINÝM předmětem jejích myšlenek, JEDINÝM předmětem její lásky.«

* * *

ČÍM BYLA TEDY NEJBLAHOSLAVENĚJŠÍ PANNA PŘI TAKOVÉ VZNEŠENOSTI SMÝŠLENÍ? ~ Odpověď je dosti zajímavá:

Obyčejnou chudou ženou, živící se prací svých rukou, ženou, která po třicet roků obstarávala malou domácnost v Nazaretě a žila potom pod ochranou sv. Jana. ~ Jaké bylo její vystupování ve světě? Žádné neobyčejné skutky, žádná významování v očích lidí, žádné poučování jiných, a přece tak výmluvné kázání celým jejím zjevem. ~ Jak rozdílné jsou myšlenky Boží a naše, cesty jeho a naše, úmysly jeho a naše! Jak milá jest jeho očím skrytost, ustraněnost, samota, modlitba a mlčení! Tisíckrát více je to v jeho očích než všecky skvělé skutky světa. Jak jsme teprve potom vším v očích Božích, až nečiníme nároků na nic, až toužíme jedině po tom: býti neznámými, pohrdanými, býti považováni za nejnižší a nejopovrženější ze všeho na zemi!»

»Nenaučí-li nás život Mariin této veliké pravdě, nevštípí-li nám škola Mariina lásky k ní, neudusí-li v nás veškeru žádost býti něčím, nepřesvědčí-li nás, že se musíme zcela odloučiti od sebe samých, bychom se našli zase v Bohu, ~ kde chceme ještě hledati zářivějšího příkladu, účinnějšího poučení než ve škole Mariině?«

KTERÉ JSOU TEDY ZNÁMKY PRAVÉ POBOŽNOSTI K P. MARII?

»Napodobovati její nitro, její pokorné smýšlení o sobě samé, její lásku ke skrytosti, mlčení, ustraňenosti, věrné spolupůsobení s milostí, prostotu a vroucnost jejich modliteb, její sebranost ducha (výdechy lásky!), neboť jen Bůh a jeho vůle, Ježíš a jeho láska byly jediným předmětem jejich myšlenek, ~ napodobovati její ustavičné obětování sebe a toho, jež milovala více a jež musila milovati více než sebe samu.«

Tím jsme se již dotkli třetího stupně tajemství Mariina:

PRAVÉ POBOŽNOSTI K P. MARII PODLE GRIGNONA Z MONTFORTU.

O té pojednáme důkladněji v pozdějším kurse, protože vyžaduje jiných, těžších podmínek.

TĚŽKÉ KRISE VNITŘNÍHO ŽIVOTA.

V ýznam slova »krise« je znám každému, kdo byl již sám těžce nemocen nebo ošetřoval těžce nemocného. Je to okamžik, v němž se rozhoduje o zlepšení neb zhoršení stavu nemocného. U akutních nemocí je krise okamžik právem obávaný, okamžik, v němž se objevují jisté známky, podle nichž poznáme, že nemoc vyvrcholila; je to okamžik, jenž musí přijíti ~ třeba by byl oddálen o několik hodin nebo i dní ~ musí rozhodně nastat, protože boj proti smrti, proti zárodkům smrti ~ proti bacilům ~ proti hrozícímu rozkladu důležitých orgánů tělesných nemůže býti bez znepokojujících příznaků. Horečka ~ výmluvný příznak tohoto boje ~ nezná v akutních případech jiného vyrovnání než BUĎ ~ ANEBO. A to právě činí krisi tak nebezpečnou, tak obávanou.

U lože těžce nemocného stojí lékař, zkouší

tepnu. Výraz jeho obličeje je starostlivý: »Dnes je třetí den . . . Jestli se nemocný do půlnoci zapotí, bude zachráněn. V opačném případě může nastati do 24 hodin katastrofa . . . O půlnoci čekám krizi . . . Tedy za tři hodiny ~ dejte ještě jeden obklad, já dám pacientovi injekci . . . Měřte horečku každou hodinu. Za tři hodiny musí dostoupiti největší výše ~ potom by měla rapidně klesati, jinak není pomoci.«

Neuvedl jsem bez příčiny tohoto podrobného líčení krise, neboť v duchovním životě, zvláště u nově obrácených a u těch, kteří se uzdravují z těžkého hříchu, nadejdou okamžiky, které se velmi podobají krizi shora vyličené. (Předáci v pomocných sborech a v malém tajemství musejí to věděti, neboť řízením Prozřetelnosti setkávají se občas s dušemi těžce nemocnými, jimž mají býti anděly spásy, ale konečná záchrana duší, kdysi těžce nemocných, náleží k nejobtížnějším, nejvyšším rozčilujícím ~ ovšem také k nejzajímavějším a nejvděčnějším ~ úkolům kněžského i laického apoštolátu.) Avšak i naši průměrní křesťané, kteří skutečně potřebují za našich dob nového obrácení, i ony mladé duše, které jsou teprve na začátku, musejí býti o tom poučeny, jinak nepoznají krise, a nastane katastrofa.

Mezi nemocnou duší a nemocným tělem je ten příznivý rozdíl, že při nemocné duši, nebo řekněme, při nedostatku zdraví duše nebo při nevolnosti v duši lze se častěji aspoň pokusit o vzlet, neboť duše, dokud je v těle, může se vždycky ještě uzdravit, polepšit, obrátit, zúšlechtit. A kdyby někdo i třikrát duchovně ztroskotal, může se vždy znova pokusit o nový vzlet. Prakticky bývá ovšem tato schopnost vzletu značně zeslabena a jakoby stlačena tím, že sil k novému povstání stále ubývá, vůle je touto duchovní horečkou značně porušena a milost setrvání stává se pro opětované pády (jedná-li se o neřest nějakou nebo o navyklé hříchy) stále nejistější.

U nově obrácených všeho druhu a u průměrných křestanů, kteří začínají vnitřní život, ano dokonce i u některých duší snaživějších vyskytují se tyto krise:

1. KRISE: Rychlé vyprchání prvotního nadšení (u mnohých kursistů). Nedostatečné pochopení faktu, že nemůže stále svítit slunce a že to ani není dobré pro duši. Po několika dnech nebo týdnech zanechávají tyto duše cvičení. Schází jim náležité napjetí vůle. Všechny duše vlažné, lenivé a pohodlné, duše bez ideálního smýšlení

podléhají již v této krizi. Ty se nikdo nesnaží přivést výše, ani Pán Bůh ne, poněvadž nechťejí.

2. KRISE: Po první radosti a po prvním jásetu nad obrácením neb nalezením nové cesty k vnitřnímu životu následuje zpětný odraz, totiž nové boje. ~ Kdežto v době první radosti a prvního štěstí zlé žádosti a náklonnosti (ke starým hříchům) jako by usnuly, poněvadž Spasitel udílel milosti hojnou měrou, nyní, kdy se počínají nové boje, kdy vášeň počíná zase dorážeti a vzpouzí se jako nezvedené děcko, kdy neukázněné tělo domáhá se svých hříšně osvojených »práv« ~ tu pobledne pojednou v duši obraz Spasitelův. Ale ještě je tu. Duše bojuje, avšak On se skrývá, protože její věrnost musí býti vyzkoušena. Všecka duchovní sladkost zmizí, dostaví se »horečka« ... Tu nezbyvá, než ZATNOUTI ZUBY a zůstatí věrným, jinak jsme v této druhé krizi ztraceni.

3. KRISE: Již několik dní zuří boj. Pustili jsme se v zápas se svými vášněmi, zatínajíce zuby. Ale kdežto při druhé krizi průběhem boje a po něm ukázal se Pán duši aspoň na několik minut nebo okamžiků, je nyní v duši úplná noc. Zavládla v ní zoufalá nálada a naprostá skleslost. Dříve plnila duši citová radost a vědomí, že Pán je blízko, nyní se dostavila jakási vnitřní prázdnota. Duše

takřka lapá po vnitřním (citovém) spojení s Bohem, ba křičí po něm. A zejména ony duše, které stavěly svůj vnitřní život příliš na citových základech, trpí nesmírně. Spoléhaly mnoho na pocit vnitřního tepla, který jim teď prchá pod rukama, aniž by tomu bylo možno zabránit. Volají Pána, ale On neslyší, prosí ho, On se neukazuje. Podávají se nevoli ~ což je již nebezpečné! ~ a slyší jen potupný smích satanův. Zmalomyslní, zahrávají si s myšlenkou: všeho zanechatí ~ PROTOŽE TO VŠECKO STEJNĚ NIC NEPOMŮŽE ~ naslouchají opět s potěšením lákavému hlasu svých vášní, které svádějí k volnému, pohodlnému životu. Pokoušejí se znova všemi prostředky vyvolat v duši dřívější sladkost, ale nedaří se jim to. I nastává obrat ~ místo aby přinesly obět a zřekly se oněch sladkostí, místo aby pracovaly dále pouze svou vůlí, nedbajíce citů a pamlsků ~ vyhrožují, říkajíce: »Nezáleží-li Spasiteli na mně, nezáleží ani mně na mém obrácení, polepšení a pokroku.« ~ Spasitel však stál za oponou duše ukryt jejím očím a slyšel vše. Nebyl ještě pryč ~ ale nyní ví, že duše o něho nestojí. Proč se jí nabízeti?

4. KRISE: Již dlouho jsme zápasili, prožili jsme dny, plné radosti, měli jsme i chvíle smutku. Ale

**citili jsme se jako unášeni silným proudem milosti. Všecko se nám zdálo lehké. Pojednou nastal pozoruhodný obrat. Nadešel šedivý, všední den. Nechce se nám tomu ani uvěřiti. Proč odešel Pán . . . ? Nastávají boje, probouzejí se staré zá-
dosti, hřích se ukázal v hrozivé blízkosti. Nesvolili jsme. Nechtěli jsme nic zlého. Bojovali jsme udat-
ně. Proč tedy v duši tato temnota? Snad jsme přece dobře nebojovali, říkáme si . . . Snad jsme se již dopustili hříchu ~ trápí nás hlodavá po-
chybnost. Tot stav velmi nebezpečný – ale jen pro ty, kdož nemají DŮVĚRY.**

**Jest třeba bezpodmínečně vytrvati, bojovati jako lev, jest třeba neobmezeně důvěřovati, jinak se bude stupňovat horečka hlodavých pochybností – tento nebezpečný nepřítel vnitřního ži-
vota. Je třeba: DŮVĚŘOVATI A BOJOVATI JAKO LEV. Vězme: I tento stav, i tato krise jsou nutné. Je jich právě tak potřebí ke zrání duše, jako je třeba, aby jablko bylo v určitém stadiu svého vývoje zelené, trpké a kyselé. Toto stadium je uprostřed mezi dobou nádherných květů a dobou dozrávání. Tedy čekejte a neztrácejte mysl!**

**Jestli toho nedbáme, snad se naše duše za-
stkvěje květy, ale nikdy nepřinese zralých, slad-
kých plodů plného vnitřního života.**

Mnohé duše již rozkvetly, ale plody v nich nedozrály.

CO MŮŽE MLUVITI, KDO NIC NEZKUSIL, KDO NEPROŽIL TAKÉ TÉTO ČTVRTÉ KRISE?

5. KRISE: Ta bývá pro mnohé (zejména pro ty, kteří se považují obyčejně za prosté těžkého hřichu a neznají opravdového boje se silnými náruživostmi,) **JEDINOU**, avšak rozhodující **KRISÍ**, krisí, která nikoho nemine. ~ Úmyslně mluvím o této věci až teď, na konci druhého kursu; neboť i studentům se přednáší až ve druhé třídě o obávaných nepravidelných latinských slovesech, třeba si žáci na konci první třídy mysleli, že jsou již výbornými latináři.

Všichni, kteří konali první kurs s úspěchem, zvolili si vhodné malé tajemství a v něm pokročili, **DOČKAJÍ SE DOBY**, kdy vznikne v duši nevysvětlitelný odpor a nechut vůči tomuto cvičení, a to je pátá, u mnohých první a jediná krise. Je jim tak těžko nyní: Žádné síly k vyššímu životu, žádného tepla, žádného ohně. Sotva se odváží říci, že Boha milují! ~ Mění tedy své tajemství: »Chtěl bych tě milovati« . A i toto jde ~ snad celé dny i týdny ~ nevýslovně těžko. Duše je tak, ach, tak znavená! Tu se zřejmě ukáže, jestli malé tajemství jen tak »připlavalo, přiletělo, city

rozechvělo«, či zda bylo v těžkém boji dobyto a osvojeno, zdali jsme hotovi něco pro své tajemství vytrpěti, či zda je odložíme jako nábožné cvičení, jež nás omrzelo . . . Tu se ukáže, má-li tvé tajemství pro tebe nějakou cenu.

ZŮSTAŇ TEDY VĚRNÝ, PŘINÁŠEJ OBĚTI A NEZTRÁCEJ ODVAHY! V tomto stadiu, jež ~ jak řečeno ~ zcela určitě se dostaví u každého (u mnohých možná i častěji ~ před každým novým stupněm!) ~ imponují mně nejvíce ony duše, které vůbec nenařikají, nýbrž pokládají za samozřejmé, že slunce nesvítí každý den, že Bůh nedává nám denně chleba s máslem a medem, ale někdy po delší dobu jen suchý chléb. Víme dobře, že vlastně chléb jest výživný, nikoli marmeláda.

A jestli jsme věrně vytrvali, přinášeli oběti, snad i Pánu děkovali za tuto zkoušku, za tuto něžnou pozornost, jež přispěla k pokroku naší duše, potom ~ ó, toho blaženého »potom«! ~ Sta kursistů vstávají volající: »Velebný pane, dovolte mně mluvit dále! Prosím! Prosím!«

»Nuže mluvte!« . . . »Potom přišel opět Pán ~ lépe řečeno: ukázal se zase ~ a já jsem cítila v duši jeho dech, tlukot jeho srdce, slyšela jeho řeč, viděla jeho pohled, upřený na mne ~ byla to nevyslovitelná blaženost Mé tajemství

stalo se zase řeči nejhlubší, uvědomělé lásky. Byla v něm opět celá má bytost. Všechny mé duševní síly volaly: »Pane, jsem hotova ke všemu, dej mi jen milost, abych tě směla milovati v radosti i žalosti!« ~ ~

»Slzy radosti by mohly vyprávěti, kterak jsem po dnech odloučení opět nalezla svého Spasitele. Jak se raduji z toho, že jsem nepozbyla myslit! Nyní teprve nepovolím. Bylo mi tak, jak se líčí v oné básni (v I. díle str. 83) »Teď můj jsi, můj! – Já, poutník, v tichém blahu svou hlavu kladu na hrud' tvou« – –

»Po několik týdnů pocituje má duše při sv. přijímání úplnou vyprahlost. Již jsem se s tím docela smířil. Mé tajemství neposkytuje mi zdánlivě nic. Říkám pouze Spasiteli, že jsem ochoten v odříkání nésti dále svůj kříž. ~ Pane, ty to víš! V těchto slovech jest skryta obrovská síla. Dni se vlekou namáhavě, jako když se musí člověk ke všemu nutiti: nutit se k modlitbě, nutit se k obětem, k tichosti, k mlčení, k přemáhání. Leč tu ~ večer ~ při návštěvě Nejsv. Svátosti ~ co to? Světlo proudí do duše. Svítá, hřeje, hoří, svítí . . . Po-
divuhodný žár pobožnosti proniká duši i tělo. Skoro se zdá, jako by chtěly spadnouti závoje s duše, jako by se jí vracela řeč, a se rtů plyne

zase slovo, naplněné zcela novým, jásavým obsahem: »Pane!« Blaženějším nemohl se cítit ani Zachariáš, když při psaní jména Jan vrátila se mu řeč a z jásaající duše vytryskl chvalozpěv: »Požehnán buď Hospodin.«

Myšlenka, jež se tak skvěle osvědčila u mnohých duší ve tvrdých zkouškách životních, dodává i našemu věřícímu lidu v těžkých dobách mocné útěchy a síly, totiž myšlenka: »Pán je zde.« I když se skrývá, právem skrývá, všechno má svůj čas, On způsobí opět obrat k lepšímu. ~ Co všechno prodělali naši stateční přátelé, co vytrpěly tak mnohé skryté, obětavé duše, co přebojovaly, odkály! Konečně všichni kursisté tvoří družinu, jež nesmí býti podceňována, jež, ~ podobna 24 starcům před trůnem Božím ~ obrací na sebe pozornost Boží svými modlitbami, obětmi a pilným cvičením malého tajemství.

Proto důvěru v těžkých dobách! Budte téměř opovážliví v tomto důvěřování! Spasitel sám vyzývá Benignu Consolatu k neobmezené důvěře. A skutečně mi připadá, jako by slova:

»PANE, DŮVĚRUJI V TEBE BEZMEZNĚ!« měla v sobě útočnou sílu.

Někdo mi píše: »Kdyby věděli naši lidé, co musíme prožívat! Nebylo by divu, kdyby mnozí

klesli, zdrčení hrůzami a strádáním. A přece bych nechtěl měniti s oněmi vznešenými lidmi, kteří se cítí příliš povýšenými, než aby vzdali Pánu v kostele svůj hold. A jak se musím přemáhati, vidím-li, že tito lidé žijí v nadbytku, kdežto my máme sotva suchý chléb.« ~

V tomto neustálém patření na blahobyt jiných, zatím co my musíme strádati ~ v tom spočívá těžká krise vnitřního života. Závist a nespokojenost mohou snadno přivoditi opravdový pád.

Ještě několik příkladů o tom, jak se jednotlivé krise vyhraňují.

»Naučil jsem se skromnosti ve svém vnitřním životě. Mladický zápal způsobil 15krát až 20krát v mém životě záchvaty zbožnosti, ale všechny přešly. Co mi byla platna ona zbožná rozechvění? Byl bych vydržel v kostele celé dlouhé hodiny a vymodlil se celou knihu. ~ A potom se dostavila vlažnost. Co vše obsahuje toto slovo! Celou řadu nevěrností. Nyní jsem se však znova vzchopil po těchto těžkých krisích vnitřního života a pomocí svého tajemství DOBÝVÁM VÍTĚZSTVÍ ZA VÍTĚZSTVÍM. Nemám teď žádných přání. Hmotně se mi vede téměř stále hůře, duchovně však stále lépe. Proto jsem řekl z hloubi srdce: »Pane, vezmi mne za ruku a ved' mne!«

»Stále ještě se mi nedostávalo vnitřního tepla, lásky. Ovšem, v den mého vnitřního obrácení bylo v duši tolik štěstí! Všechno jsem si tak krásně představoval! Spasitel sám mi zřejmě pomáhal, byl mi mnohdy tak blízko! Jak mne blažila jeho blízkost, jak vroucí bývaly mé hovory s ním! Ale nyní – –? Dalo se zajisté předvídati, že tomu nebude vždycky tak, neboť tato blaženost nebyla ničím zasloužena. Mám jenom obavu, bych neztratil pravé cesty. Co pomůže ujišťovati často Spasitele: »Ježíši, miluji tě!« a při tom se nelepšiti? Co pomohou slova, nemají-li žádného vlivu na můj vnitřní život? Co je po všem, není-li uvnitř tepleji? Spasitel se ode mne úplně vzdaluje; často a často je má mysl rozptýlena, ale mnohdy prosím tak vroucně, aby se smíloval, aby se mi dal nalézt, a přece jej nemohu nalézt. Ale chci a musím najíti cestu k jeho Srdci, ať to stojí cokoliv. Bylo by to k zoufání, však věřím v jeho lásku, a proto vím, že mne musí kdysi vyslyšeti. Nebudu málomyslněti, i když si budu museti vnitřní štěstí a blaženost vybojovati. A třebaš by to bylo především jen pevnou vůlí.«

* * *

Všem, kteří čtou tyto řádky, chtěl bych říci:

»ODVAHU, MOJI PŘÁTELÉ!

Všeho do času! Vnitřní život není přece dětskou hračkou: Kdo si osvojil po ukončení prvního kursu hluboké tajemství, ať kráčí vpřed a upevní je ve druhém kurse rozjímáním a statečným přemáháním všech krisí.

Moji přátelé! Stojí za to, abychom pracovali na posvěcení svém i jiných. – Dobýváme království!

KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉ TRPÍ VŠAK NÁSILÍ!

POZNÁMKA: Ve třetím díle uvidíme, jak láska a prozířetelnost Boží tvoří díla milosti a jak si má duše počínati, aby zachytila všechno bohatství Božího díla.

III. díl bude nadepsán:

SVĚT NEZNÁMÝCH DIVŮ.

O B S A H

Předmluva . . .	9
-----------------	---

I. PROHLoubENÍ NOVÝMI POZNATKY

Palčivá otázka	11
Veliká klenotnice (Návod k rozjímání)	17
V klenotnici (Nejjednodušší způsob rozjímání)	24
Ještě krásy (Ukázka rozjímání z Písma sv.)	33
Podmínky a obtíže	41
Nahodilá látka k rozjímání	46
Mystický kříž	46
Hořící pochodeň	49
Vycházející slunce	49
Ježíš – Ježíš	50
Tři kříže	51
Lilie	51
Netknutá duše	53
Služba sv. Grálu	59

II. PROHLoubENÍ MALÉHO TAJEMSTVÍ

(tajemstvím Mariiným a krisemi)

Tajemství Mariino na 1. a 2. stupni	65
Těžké krise vnitřního života	76

**Nákladem
kongregace
sester
dominikánek
Olomouc-Řepčín
Tiskem
Společenské
knihtiskárny
v Kroměříži**